

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Adina Grigore • Cristina Ipate-Toma • Nicoleta-Sonia Ionică
Georgeta-Mihaela Crivac • Claudia-Daniela Negrițoiu • Augustina Anghel

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Manual pentru clasa a III-a Semestrul al II-lea

Acest manual este proprietatea
Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice.

Adina Grigore • Cristina Ipate-Toma • Nicoleta-Sonia Ionică
Georgeta-Mihaela Crivac • Claudia-Daniela Negrițoiu • Augustina Anghel

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Manual pentru clasa a III-a

Semestrul al II-lea

Manualul școlar este aprobat prin Ordinul Ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. 3053/ 12.01.2016 și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordin al Ministrului nr. 5003/ 02.12.2014.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2015-2016.

72 pagini

116 111 numărul de telefon european de asistență pentru copii

Inspectoratul Școlar al Județului/ Municipiului .....

Școala/ Colegiul/ Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Q.M.C.

Certificat seria Q nr. 102
ISO 9001: 2008

Limba și literatura română. Manual pentru clasa a III-a. Semestrul al II-lea
Adina Grigore, Cristina Ipate-Toma, Nicoleta-Sonia Ionică,
Georgeta-Mihaela Crivac, Claudia-Daniela Negrițoiu, Augustina Anghel
Referent științific: Lect. univ. dr. Cristina-Loredana Bloju

Copyright © Editura Ars Libri, 2016
Toate drepturile rezervate
ISBN: 978-606-574-898-9
978-606-574-900-9 (sem. II)

Editura Ars Libri
Str. Victoriei, bl. Z1, sc. D, ap. 1
oraș Costești, județul Argeș
Tel: 0248 546 357; 031 82 82 293; Fax: 0248 546 469
e-mail: arslibri@yahoo.com
web: www.edituraarslibri.ro

Editor: Iulian Grigore
Coordonator colecția „Manuale școlare”: Prof. Adina Grigore
Redactor-șef: Prof. Cristina Ipate-Toma
Tehnoredactare și design: Mariana Muscalu, Sorin Oprîș
Ilustrații: Elena Mirică
Coperta: Eduard Mirică
Machetare și prepress: Ștefan Tănase

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Limba și literatura română : manual pentru clasa a III-a / Adina Grigore, Cristina Ipate-Toma, Nicoleta-Sonia Ionică, ... ; ed.: prof. Iulian Grigore ; ref. șt.: lect. dr. Cristina Loredana Bloju. - Costești : Ars Libri, 2016
2 vol.
ISBN 978-606-574-898-9
Semestrul 2. - ISBN 978-606-574-900-9
I. Grigore, Adina
II. Ipate-Toma, Cristina
III. Ionică, Nicoleta Sonia
IV. Grigore, Iulian (ed.)
V. Bloju, Cristina Loredana (ref. șt.)
811.135.1(075.2)
821.135.1.09(075.2)

Orice preluare, parțială sau integrală a textului, a graficii sau a formatului digital al acestui manual se face doar cu acordul expres în scris al Editurii Ars Libri.

Acest manual, în format tipărit și electronic, este protejat de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală.

Deșteaptă-te, române!

Versuri: Andrei Mureșanu

Muzica: Anton Pann

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
"Viață-n libertate ori moarte!" strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost'pământ!

Competențe:

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

- 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiare
- 1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate
- 1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare
- 1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

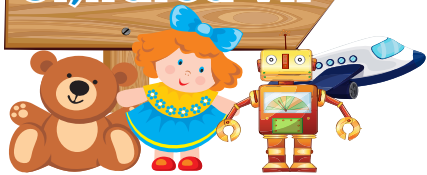
- 2.1. Descrierea unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu
- 2.2. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului
- 2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup
- 2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme
- 2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog

3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare

- 3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare
- 3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit
- 3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/ personajele acesteia
- 3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia
- 3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit
- 3.6. Aprecierea valorii cărților

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

- 4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal
- 4.3. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite
- 4.5. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei

Copilăria este lumea miracolului și a magiei.

Conținuturi:

- Descrierea unei ființe
- Comunicarea nonverbală
- Comunicarea prin imagini
- Scrierea corectă a cuvintelor *printr-o/ printr-un*
- Descrierea unui obiect pe baza unui plan de întrebări
- Pronumele. Pronumele personal
- Numărul pronumelui
- Pronumele personal de politețe
- Genul pronumelui
- Pronunțarea și scrierea corectă a pronumelor
- Textul creativ (compunerea) după un plan de întrebări

Sarea în bucate

după Petre Ispirescu

A fost odată un împărat **aprig**, curajos și priceput, care avea trei fete.

Într-una din zile, împăratul întreabă pe fata cea mai mare:

– Fata mea, cum mă iubești tu pe mine?

– Eu te iubesc ca mierea!

– Dar tu, cum mă iubești pe mine, fata mea? o întreabă pe cea mijlocie.

– Ca zahărul, tată!

Împăratul se bucură mult când auzi de la fetele lui cele mai mari cât îl iubesc.

– Cum mă iubești tu, fata mea? o întreabă pe cea mică.

– Ca sarea în bucate, tată! răspunse ea, zâmbind cu dragoste.

Când auziră surorile ei răspunsul, au râs, iar tatăl lor se încruntă și, supărat, zise:

– Să te duci de la mine cu sarea ta cu tot!

Când auzi fata cea mică acestea, se mâhni și zise:

– Să mă ierți, tată! Eu am socotit că dragostea mea pentru tine nu e mai presus decât a surorilor mele, dar nici mai prejos decât mierea și zahărul.

Fata cea mică a împăratului se hotărî să plece și ajunse la curtea unui împărat, unde rămase **slujnică**.

Pentru că era foarte frumoasă, vrednică, cuminte și isteță, împărăteasa a îndrăgît-o.

Fata de împărat era sinceră, iar în ochii ei mari și frumoși se citea bunătatea. Ajunsesă să fie nedespărțită de împărăteasă și aceasta, deși avea un fecior, o iubea ca pe copilul ei.

Blândețea, înțelepciunea fetei și **smerenia** ei îl făcură și pe fiul de împărat să o iubească. Îi admira trupul gingaș și părul auriu împletit în cozi cu flori.

Curând au început să facă poftirile la nuntă.

Fata de împărat l-a invitat și pe tatăl ei, fără să spună cuiva că este fiica acelui împărat.

În ziua nunții se întinse o masă împărătească, cu tot felul de mâncăruri, băuturi, plăcinte și alte bunătăți.

Mireasa găti cu mâna ei toate felurile de mâncare pentru tatăl ei.

Toți musafirii mâncau și se veseleau, numai tatăl miresei nu prea mânca. Unul dintre meseni îi spuse acestuia că mâncarea este foarte gustoasă. Curios, împăratul gustă din farfuria vecinului și își dădu seama că bucatele lui nu erau la fel de gustoase.

În cele din urmă zise cu glas tare:

– Bine, împărate, m-ai chemat la nunta fiului tău să-ți bați joc de mine?

– Vai de mine, Măria-Ta! Cum se poate să-ți treacă prin gând una ca aceasta?

– Bucatele tuturor mesenilor sunt bune de mâncat, numai ale mele nu!

Atunci se ridică mireasa și zise împăratului **socru**:

– Eu am gătit bucatele pentru acest împărat, care este tatăl meu. Am vrut să-i dovedesc că, fără miere și fără zahăr, omul poate să trăiască, dar fără sare nu poate trăi.

Atunci tatăl fetei mărturisi că n-a știut să prețuiască înțelepciunea fetei sale și i-a cerut iertare. Au petrecut și s-au veselit de s-a dus vestea în toată lumea.

Să înțelegem textul!

1. Ce a dorit împăratul să afle de la fetele sale?
2. De ce s-a supărat împăratul pe fiica sa cea mică?
3. Care a fost hotărârea împăratului în privința fetei?
4. Cum și-a demonstrat fiica cea mică dragostea față de tatăl său?

Descrierea unei ființe

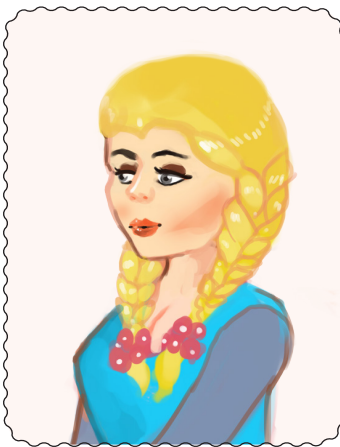
Să descoperim!

Citește fragmentul marcat.

Cuvintele: *frumoasă, ochi mari și luminoși, trupul gingaș, părul auriu* prezintă trăsăturile fizice ale fiicei mici a împăratului.

Trăsăturile morale ale acesteia sunt prezentate prin cuvintele: *vrednică, cuminte, isteată, sinceră, bunătatea, blândețea, înțelepciunea, smerenia*.

Toate aceste trăsături fizice și morale o descriu pe fiica cea mică a împăratului.

Să reținem!

Descrierea este prezentarea trăsăturilor caracteristice ale unui obiect, fenomen al naturii sau ale unei ființe.

Descrierea unei ființe prezintă trăsăturile fizice și morale ale acesteia.

Să exersăm!

1. Ce trăsături morale avea împăratul, tatăl fetei?
2. Transcrie enunțurile din care reies următoarele însușiri morale ale fetei de împărat: *iubitoare, supusă, înțeleaptă*.
3. Jurnal cu dublă intrare: **Colegul meu de bancă**

Trăsături fizice	Trăsături morale

4. Descrie o ființă dragă, prezentând trăsăturile fizice și morale ale acesteia.

JOCURI

Joc de rol

Imaginați-vă un dialog între fata cea mică și tatăl ei atunci când s-au întâlnit la nunta acesteia.

Joc de cuvinte

Grupați-vă în două echi- pe și găsiți cât mai multe expresii în care să introduceți cuvintele *printr-o* și *printr-un*.

PORTOFOLIU

Desenează-o pe fata cea mică a împăratului, așa cum este descrisă în text.

LECTURĂ

Citește textul „Țapul și șarpele” de Petre Ispirescu.

Vocabular

aprig: iute, nemilos
slujnică: femeie angajată pentru a munci în familia sau în gospodăria altuia, servitoare

smerenie: respect, comportare modestă, plină de bună-cuviință

socru: tatăl unuia dintre soți

Comunicarea nonverbală

Să descoperim!

1. Ce comunică chipul fetei?
2. Ce gest face băiatul?

Cei doi copii nu comunică prin cuvinte, ci prin gesturi și mimică.

Să reținem!

Putem să comunicăm și fără să folosim cuvinte. Comunicarea fără cuvinte se numește **comunicare nonverbală**.

Comunicarea nonverbală se realizează prin gesturi și mimică.

Să exersăm!

1. Observă imaginile de mai jos.

- Ce comunică prin gesturi și mimică cei doi oameni de pe peronul gării?
- Realizează un dialog ce ar putea avea loc între oamenii ce se află pe peronul gării.

- Ce exprimă înfățișarea băiatului care se află pe bancă?
- Ce comunică prin gesturi și mimică ceilalți copii?

2. Ce alte situații de comunicare nonverbală mai cunoști?

3. Care sunt situațiile în care unii oameni sunt nevoiți să comunice fără cuvinte?

4. Mimează, comunicând colegilor următoarele mesaje:

- te doare măseaua;
- ești bucuros că ai obținut premiul I la un concurs;
- ești uimit de ceea ce îți povestește cineva;
- nu știi nimic în legătură cu filmul de animație despre care te întreabă prietenul tău.

Comunicarea prin imagini

Să descoperim!

Imaginea de pe panou ne comunică cum va fi vremea în data de 10 februarie 2016, în anumite orașe ale țării.

Să reținem!

În anumite situații, comunicarea unor mesaje se face prin **imagini** sau **simboluri** (indicatoare, semne convenționale).

Să exersăm!

1. Ce reprezintă fiecare indicator din imaginile de mai jos?

2. Desenează un simbol care să reprezinte o regulă ce trebuie respectată la școală. Afișează-l în clasă, alături de cele ale colegilor.

3. Ce semnificație crezi că are acest simbol , întâlnit în manualul tău de limba și literatura română?

4. Confeționează un indicator care să transmită următoarea informație: „Aici se află sala de sport”.

Să scriem corect!

1. Am trecut **printr-o** pădure de stejari.
2. Am învățat regulile jocului **printr-un** exemplu.

printr-o/ printr-un

- Cuvintele **printr-o** și **printr-un** se scriu întotdeauna cu crătimă.

Să exersăm!

1. Alcătuieste câte două propoziții în care să introduci cuvintele *printr-o*, *printr-un*.
2. Alcătuieste un text de 10 rânduri, în care să folosești cuvintele: *printr-o*, *printr-un*, *dintr-o*, *dintr-un*, *într-o*, *într-un*. Dă-i un titlu potrivit.

Copii eram noi amândoi

de Mihai Eminescu

Copii eram noi amândoi,
Frate-meu și cu mine.
Din coji de nucă car cu boi
Făceam și înhămam la el
Culbeci bătrâni cu coarne.

Și el citea pe Robinson,
Mi-l povestea și mie;
Eu zideam Turnul-Vavilon
Din cărți de joc și mai spuneam
Și eu câte-o prostie.

Adesea la scăldat mergeam
În ochiul de pădure,
La balta mare ajungeam
Și l-al ei mijloc înotam
La **insula** cea verde.

Din lut acolo am zidit,
Din **stuful** des și mare,
Cetate mândră la privit,
Cu turnuri mari de **tinichea**,
Cu zid **împreșurată**.

Să înțelegem textul!

1. Despre cine se vorbește în poezie?
2. Cum își petreceau timpul cei doi frați?
3. Ce relații există între cei doi frați?
4. De ce au construit o cetate?

Să exersăm!

1. Ce fel de text este „Copii eram noi amândoi” de Mihai Eminescu?
  - a. text narativ
  - b. poezie
  - c. text informativ
2. Câte strofe are poezia?
3. Câte versuri are o strofă?
4. Dă exemplu de cinci perechi de cuvinte care rimează.
5. Explică următoarele expresii întâlnite în text: *ochi de pădure*, *cetate mândră*.
6. Găsește cuvinte cu sens asemănător pentru: *bătrâni*, *citea*, *am zidit*, *baltă*, *mândră*, *lut*.

Descrierea unui obiect pe baza unui plan de întrebări

Să descoperim!

1. Citește ultima strofă a poeziei.
2. Ce obiect este prezentat în această strofă?
3. Din ce este construit acest obiect?
4. Cum este înfățișată cetatea?

În ultima strofă a poeziei este descrisă cetatea construită de cei doi frați. Poetul prezintă materialul din care este făcută (stuf) și cum arată aceasta (mândră, cu turnuri mari de tinichea).

Să reținem!

Descrierea unui obiect se realizează prin prezentarea unor detalii referitoare la: forma, mărimea, culoarea, materialul din care este confecționat, utilitatea acestuia.

Să exersăm!

1. Descrie penarul tău, pe baza următoarelor întrebări:
  - Ce formă are?
  - Ce mărime are?
  - Ce culoare are?
  - Din ce material este confecționat?
  - Ce utilitate are?
2. Descrie obiectele prezentate în imagine, pe baza întrebărilor de la exercițiul 1.

3. Descrie un obiect preferat.

JOCURI

Joc de rol

Imaginați-vă un dialog între cei doi copii când aceștia construiau cetatea.

Joc de cuvinte

Găsește în poezie perechi de cuvinte, după model:

fum - drum

PORTOFOLIU

Redă printr-un desen conținutul strofei a treia a poeziei.

LECTURĂ

Citește poezia „La mijloc de codru des” de Mihai Eminescu.

Vocabular

culbeci: melci
insulă: porțiune de uscat înconjurată de apă
tinichea: metal
stuf: plantă care crește prin bălți și ape liniștite
împreșurată: înconjurată

Pronumele. Pronumele personal

Să descoperim!

Citește propozițiile.

- Copilul se joacă cu fratele său. —————> El se joacă cu fratele său.
Magdalena este sora mea. —————> Ea este sora mea.
Berzele sunt plecate în țările calde. —————> Ele sunt plecate în țările calde.
Băieții au construit o cetate. —————> Ei au construit o cetate.

Substantivele subliniate din prima coloană au fost înlocuite cu alte părți de vorbire în a doua coloană, fără ca înțelesul propoziției să se schimbe.

Să reținem!

Partea de vorbire care ține locul unui substantiv se numește **pronume**.
Pronumele *eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele* sunt **pronume personale**.

Să exersăm!

1. Transcrie textul, apoi subliniază pronumele personale.

„– Eu plec în pădure, ca să vă aduc ceva de mâncare. Voi încuiați ușa. Când voi veni, eu am să vă dau de știre. Auzit-ați ce-am spus eu?”

– Da, mămucă! ziseră ei. Noi suntem băieți mari!”

(*Capra cu trei iezi* de Ion Creangă)

2. Elimină repetițiile din propozițiile de mai jos, folosind pronume personale.

a. Eliza împarte prăjiturile cu prietenii săi. Eliza este darnică.

b. Copiii se joacă prin casă. Copiii sunt foarte bucuroși.

c. Computerul Ioanei este nou. Computerul este așezat pe biroul din cameră.

3. Înlocuiește cuvintele subliniate cu pronumele personale potrivite.

Ilinca și Daniela desenează la clubul de pictură.

Voi pleca în excursie cu Ana.

Mihnea va veni în vizită la noi.

4. Alcătuieste cinci propoziții, folosind pronume personale.

5. Înlocuiește substantivele subliniate din enunțurile de mai jos, cu pronume.

Anca recită o poezie.

Elevii au vizitat Grădina Botanică.

Mă bucur că Ileana a sosit la noi.

Maia și Cătălina sunt eleve în clasa a III-a.

Călin citește un basm.

Ursul a rămas fără coadă.

În vorbire,
pronumele
personale ajută la
evitarea repetării
unor
substantive.

Numărul pronumelui

Să descoperim!

Citește propozițiile.

Eu desenez un fluture.

Tu exersezi partiturile la pian.

El și **ea** sunt prietenii mei.

Noi dorim să vizităm parcul de distracții.

Voi sunteți talentați la tenis de câmp.

Ei și **ele** călătoresc adesea cu trenul.

Pronumele **eu, tu, el, ea** denumesc câte o singură persoană, deci sunt la numărul singular.

Pronumele **noi, voi, ei, ele** denumesc mai multe persoane, deci sunt la numărul plural.

Pronumele personal are două numere: *singular* și *plural*.

Să reținem!

	Numărul singular	Numărul plural
PRONUMELE	eu	noi
	tu	voi
	el, ea	ei, ele

Să exersăm!

1. Identifică, apoi precizează numărul pronumelor subliniate, din poezia „Copii eram noi amândoi” de Mihai Eminescu.
2. Alcătuieste propoziții în care să introduci pronume personale identificate la exercițiul anterior.
3. Transformă următoarele propoziții, astfel încât pronumele personale să fie:
  - la numărul singular
  - la numărul plural

Noi iubim jucăriile de pluș.
Ei studiază harta pentru excursie.
Voi apreciați bunele maniere.
Ele merg la un concert.

Tu crezi că e important să citești?
Ea colecționează cărți poștale.
Eu vizionez un film despre pești.
El râde cu poftă la circ.
4. Alcătuieste câte două propoziții în care să introduci pronume personale la numărul singular și la numărul plural.
5. Alcătuieste un scurt text (7-10 rânduri) după imaginea de mai jos, în care să introduci cel puțin patru pronume personale. Precizează numărul fiecăruia.

Alice în Țara Minunilor

Balta de lacrimi

fragment

după Lewis Carroll

Lovindu-se cu capul de tavanul sălii, Alice și-a dat seama că se lungise, având mai mult de trei metri înălțime. Acum putea să ia cheia de pe masă, însă era prea mare pentru a încăpea pe ușă. Se așeză pe jos și începu să plângă până când în jurul ei se formă **ditamai** balta, ce se întindea pe jumătate din pardoseala sălii.

Doi iepuri și-au făcut apariția. Aveau niște mănuși albe din piele și câte un evantai. Când iepurii au ajuns lângă ea, începu să le spună, cu voce sfoasă:

– Dacă nu vă supărați, dumneavoastră, domnilor...

Iepurii s-au speriat și unul a scăpat mănușile și evantaiul. Fugeau cât îi țineau picioarele. Alice a ridicat evantaiul și mănușile și începu să își facă vânt cu evantaiul. În timp ce încerca să-și amintească diverse noțiuni învățate la școală, a izbucnit din nou în lacrimi, și-a privit mâinile și a realizat că se micșorase, deoarece una din mănușile Iepurelui i se potrivea acum pe mână. În acel moment a realizat că folosirea evantaiului a făcut-o să scadă în înălțime, până a ajuns la șaiszeci centimetri înălțime.

Încercând din nou să iasă pe ușiță, constată că lucrurile stăteau și mai rău, pentru că ea era mai mică ca niciodată și nu putea lua cheia de pe masă. În timp ce se gândea la lucrurile acestea, a alunecat și a căzut scufundându-se până la gât în apa sărată.

Peste un timp își dădu seama că se afla în balta de lacrimi pe care o făcuse plângând, atunci când avea trei metri.

– Nu trebuia să plâng așa de mult! comentă Alice, în timp ce înota prin baltă, căutând o ieșire.

Deodată, auzi un **pleascăit** în baltă și înotă acolo să vadă ce era. Observă că era doar un șoarece care alunecase în lacrimi, la fel ca ea, și-i zise:

– O, Șoarece, știi cumva, dumneata, pe unde-o fi ieșirea din balta asta? M-am săturat să tot înot pe-aici!

El o privi cu un aer întrebător, dar nu-i răspunse.

Crezând că nu știe limba engleză, Alice i se adresă în limba franceză. Și cum nu știa prea multe cuvinte în această limbă, întrebarea pusă șoarecelui a fost prima din cartea de franceză.

– Où est ma chatte? (Unde este pisica mea?)

Șoarecele sări din baltă, tremurând de frică.

– Vai, îmi cer scuze față de dumneata! Uitasem că nu îți plac pisicile.

Alice, încercând să **remedieze** situația, îi povesti de câinele unui vecin, dar șoarecele s-a speriat, îndepărându-se de ea. Fetița l-a strigat din nou, rugându-l s-o salveze din baltă, iar acesta îi spuse:

– Hai la mal și-ți voi spune povestea mea, ca să înțelegi de ce nu pot suferi nici câinii, nici pisicile.

Să înțelegem textul!

1. Ce dorea Alice să ia de pe masă?
2. De ce plângea Alice atunci când își făcea vânt cu evantaiul?
3. Care sunt personajele pe care le întâlnește Alice în sala unde era închisă?
4. Cine a ajutat-o pe Alice să iasă din baltă?

Pronumele personal de politețe

Să descoperim!

Care este cuvântul care exprimă respectul fetei față de iepuri? Dar față de șoarece?

 Dânsa, dânsul, dânsela, dânsii nu sunt pronume personale de politețe, ci sunt forme ale pronumelui personal.

Să reținem!

Pronumele personal de politețe este folosit în locul numelor persoanelor, pentru a exprima respectul față de acestea. Pronumele personale de politețe sunt:

Numărul	
singular	plural
dumneata, dumneavoastră	dumneavoastră
dumneai/ dumnealui	dumnealor

Formele prescurtate ale pronumelui personal de politețe sunt: dumneavoastră → dv., dvs., d-voastră
dumneata → d-ta
dumneai → d-ei
dumnealui → d-lui
dumnealor → d-lor

Să exersăm!

1. Identifică pronumele din fragmentul marcat în textul „Alice în Țara Minunilor” de Lewis Carroll și precizează felul lor.
2. Înlocuiește pronumele personale cu pronume personale de politețe potrivite.
  - Tu ai cumpărat multe fructe.
  - Ele recită poezii de Mihai Eminescu.
  - Cu ea vom avea repetiții la vioară.
  - Vă amintiți când m-am întâlnit cu voi anul trecut?
3. Alcătuieste propoziții, folosind forme ale pronumelui personal de politețe.

 În anumite situații se folosesc și alte forme ale pronumelui personal de politețe: Domnia Ta, Măria Sa, Înălțimea Voastră, Majestatea Sa, Excelența Sa etc.

JOCURI

Joc de rol

Imaginați-vă un dialog între Alice și iepure, folosind pronume personale de politețe.

Joc de cuvinte

Un copil spune un cuvânt, următorul copil găsește alt cuvânt care începe cu ultimele două sunete ale cuvântului spus anterior.

Jocul continuă până când fiecare copil găsește câte un cuvânt.

Cel care nu găsește cuvântul potrivit iese din joc.

PORTOFOLIU

Desenează obiectul care a micșorat-o pe Alice.

LECTURĂ

Citește „Prin vizuina iepurelui”, fragment din „Alice în Țara Minunilor” de Lewis Carroll.

Vocabular

ditamai: mare

plescăit: sunet caracteristic produs prin lovirea apei

a remedia: a îmbunătăți, a ameliora

4. Alcătuieste un scurt text în care să introduci pronume personale și pronume personale de politețe. Subliniază pronumele personale de politețe și precizează numărul acestora.

Genul pronumelui

Să reținem!

Să descoperim!

1. Precizează genul substantivelor evidențiate în următoarele propoziții:

- **Fata** împletește cozile păpușii.
- **Prietenii** noștri vorbesc limba engleză.
- **Colegele** mele merg la cursul de înot.
- **Băiatul** caută informații despre dinozauri pe internet.

Pronumele personal are gen numai pentru următoarele forme:

- *el, ei, dânsul, dâșii, dumnealui* - **genul masculin**;
- *ea, ele, dânsa, dâsele, dumneaei* - **genul feminin**.

2. Înlocuiește substantivele evidențiate de la exercițiul 1 cu pronume personale potrivite.

- Pronumele care au înlocuit substantivele au același gen cu substantivele cărora le țin locul.

Să exersăm!

1. Grupează pronumele după gen: *el, dâsele, ei, dumnealui, ele, dâșii, ea, dânsul, dumneaei, dânsa*.

2. Alcătuieste două propoziții în care să folosești un pronume personal de genul feminin și unul de genul masculin.

3. Precizează genul și numărul pronumelor din următoarele enunțuri:

- El merge la patinoar.
- Ele dansează.
- Am fost la ea.
- Au venit ei în parc.

Pronunțarea și scrierea corectă a pronumelor

Să exersăm!

1. Alege forma corectă de scriere a pronumelor personale, apoi alcătuieste propoziții cu acestea. *ea/ ia; iel/ el; eu/ ieu; iei/ ei; ele/ iele*

2. Scrie forma prescurtată a pronumelor personale de politețe de mai jos.

dumnealor, dumneata, dumneaei, dumneavoastă, dumnealui

3. Identifică forma corectă a pronumelui personal de politețe, apoi transcrie propoziția.

Dumneaiei/ Dumneaei s-a bucurat când l-a întâlnit pe dumnealui/ dumnealor.

Textul creativ (compunerea) după un plan de întrebări

Să reținem!

Textul creativ după un plan de întrebări se realizează răspunzând la întrebări în ordinea desfășurării întâmplărilor, fără a scrie și întrebările, respectând cele trei părți ale unui text creativ. Răspunsurile la întrebări se vor lega între ele prin înțeles.

Să exersăm!

Citește planul de întrebări și alcătuieste un text creativ cu titlul „Gospodinele”.

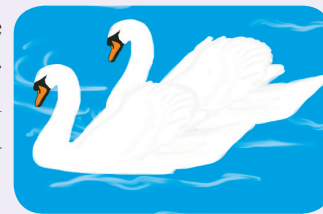
1. Ce surpriză vor să-i pregătească cele două surori mamei lor?
2. Pentru ce eveniment vor fetele să pregătească prăjitura?
3. Ce au hotărât ele mai întâi?
4. Ce ingrediente au folosit, apoi, pentru rețeta aleasă?
5. Cum le-a ajutat bunica?
6. Cum crezi că a fost pregătită prăjitura, în cele din urmă, pentru aniversarea mamei?

Recapitulare

„Rățoiul nostru nu mai văzuse niciodată niște păsări atât de frumoase. Erau albe ca zăpada și aveau niște gâturi lungi și nemaipomenit de mlădioase. Erau lebedele. Glasul lor avea un sunet cu totul deosebit. Au stat puțin, apoi și-au întins aripile largi și mărețe și-au plecat mai departe în țările calde, cu lacuri albastre.”

(*Rățoiul cel urât* - fragment după Hans Christian Andersen)

1. Realizează o scurtă descriere a ființelor care sunt prezentate în fragmentul de mai sus.

2. Ce transmit imaginile alăturate?

3. Exprimă prin mimică și gesturi următoarele mesaje:

- Mă doare măseaua.
- Așteaptă-mă, revin imediat!

4. Alcătuieste o propoziție, folosind cuvintele *printr-o*, *printr-un*.

5. Descrie în trei propoziții un obiect din ghiozdanul tău.

6. Completează propozițiile cu următoarele pronume personale: *dumneavoastră*, *noi*, *tu*, *eu*, *voi*, *dumnealui*, *ea*. Precizează numărul și genul acestora.

... plec în vacanță la bunici.

Atunci când ... rețici, ascultăm cu plăcere.

Domnilor, ... ați vizitat muzeul de istorie?

Mergem și ... cu ... la munte?

M-am întâlnit cu ... la bibliotecă.

Pe ... am văzut-o la patinoar.

Evaluare

1. Realizează o scurtă descriere a unui membru din familie, precizând trei trăsături morale și trei trăsături fizice ale acestuia.

2. Ce transmit imaginile alăturate?

3. Alcătuieste câte o propoziție în care să folosești pronume personale la: ● numărul plural; ● număr singular; ● numărul singular, genul feminin; ● numărul plural, genul masculin. Subliniază-le!

4. Alcătuieste câte două propoziții în care să introduci cuvintele *printr-o* și *printr-un*.

5. Scrie un text creativ cu titlul „Jucăria năzdrăvană”, după următorul plan de întrebări:

a. Ce jucărie ai primit?

b. Ce s-a întâmplat când ai ajuns cu ea în camera ta?

c. Cum ai reacționat când ai văzut ce se întâmplă?

d. Ce ai făcut mai întâi?

e. Dar apoi?

f. Ce hotărâre ai luat în cele din urmă?

	S	B	FB
1	Îndeplinește următorii descriptori cu trei-patru omisiuni: - scrierea corectă a propozițiilor - prezența a trei trăsături morale și a trei trăsături fizice	Îndeplinește următorii descriptori cu una sau două omisiuni: - scrierea corectă a propozițiilor - prezența a trei trăsături morale și a trei trăsături fizice	Scrierea corectă a propozițiilor, prezența a trei trăsături morale și a trei trăsături fizice.
2	un răspuns	două răspunsuri	trei răspunsuri
3	două propoziții	trei propoziții	patru propoziții
4	două propoziții	trei propoziții	patru propoziții
5	Îndeplinește următorii descriptori cu patru omisiuni: - alcătuirea propozițiilor într-un text - corelarea conținutului textului creativ cu titlul și planul de întrebări - scrierea corectă din punct de vedere gramatical și ortografic - așezarea corectă a textului în pagină - complexitate/ originalitate	Îndeplinește următorii descriptori cu două-trei omisiuni: - alcătuirea propozițiilor într-un text - corelarea conținutului textului creativ cu titlul și planul de întrebări - scrierea corectă din punct de vedere gramatical și ortografic - așezarea corectă a textului în pagină - complexitate/ originalitate	Îndeplinește următorii descriptori cu o omisiune sau fără omisiuni: - alcătuirea propozițiilor într-un text - corelarea conținutului textului creativ cu titlul și planul de întrebări - scrierea corectă din punct de vedere gramatical și ortografic - așezarea corectă a textului în pagină - complexitate/ originalitate

Lectură

Fata din dafin

poveste populară

A fost odată o domniță, care dorea să aibă și ea o fetiță. Cum nu-i fusese dată bucuria aceasta, ea plângea toată ziua și toată noaptea:

– Doamne, de aș avea o fetiță, să fie măcar o foaie de **dafin**.

Într-o zi, suflarea vântului îi aduse la fereastră o frunză de dafin, care se mișca și umbla prin casă ca un om. Domnița nu luă seama și foaia fu aruncată la gunoi. Dusă cu gunoiul în margine de cetate, vântul o purtă într-o poiană, unde crescuse Dafina, ca o floare gingașă și înmiresmată, care răspândea **balsamul** ei fermecător.

După o vreme, apărură acolo Voinicul-Voinicilor, care venea să vâneze. La amiază se apropie de poiana unde trăia Dafina. Cum o văzu, se minună de frumusețea locului și ceru bucătarului să-i întindă masa la umbra dafinului.

Până să fie gata **ospățul**, el cutreieră pădurea după vânat. Bucătarul se tolăni și adormi. Atunci se auzi un vers din dafin:

„Deschide-te, dafine, să zbor afară, ca fluturașul de ușoară”.

Dafinul se deschise și din tulpină răsări Dafina, care alergă la masa pregătită și scutură din frunza de dafin în bucate. Apoi, repezător la copacul ei, pieri sub scoarță.

Veni voinicul, care se așeză la masă, dar nu putu pune în gură mâncarea de atâta iuțeală.

– Măi bucătare, unde ți-a fost mîntea când mi-ai presărat **mirodeniile** în mâncare? Bucătarul se știa fără vină, se rușină și tăcu.

A doua zi se întâmplă același lucru, iar a treia zi Voinicul-Voinicilor se hotărî să vegheze, să vadă cine îi otrăvește mâncarea și trimise pe bucătar în locul său la vânătoare.

Pe la prânz hop și Dafina, care roti ochii în jur, dar nu zări țipenie de om și zvârli doi pumni de frunză în mâncare. Dar când fugi spre copac, flăcăul sosi din urmă și o cuprinse blajin.

Dafina căută să se întoarcă în dafin, dar tulpina se închise și zise:

„Pentru fată îmbrățișată dafinul se strânge;
Afina, Dafina, în zadar mai plânge”.

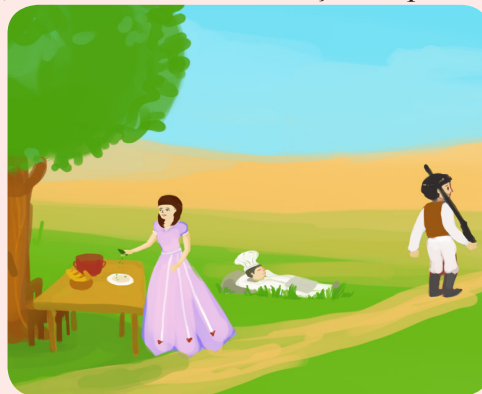
Dafina se rugă dafinului, dar dafinul nu vru să-i deschidă.

Feciorul îi șterse ochii înlăcrimați, o învălui cu farmecul său și trăiră zile fericite împreună, până când acesta și-a amintit că trebuie să se întoarcă la părinți.

Voinicul culese flori de tot felul și le dăruie Dafinei. Aceasta adormi fericită printre floricele, dar se trezi singură, fiindcă voinicul plecase.

Fata se plânse florilor și dafinului. Unui **pustnic**, care trecea pe-acolo i se făcu milă de aceasta, o îmbrăcă cu straie de-ale lui pentru a nu fi recunoscută și o duse la cetatea voinicului unde era o mare petrecere.

După tradiție, toți invitații cântară și veni și rândul acesteia să cânte. Auzindu-i vocea, voinicul o recunoscuse îndată pe Dafina și-i promise că n-o va mai părăsi niciodată.

Vocabular

dafin: arbore cu frunze aromatice

balsam: mireasmă

ospăț: masă îmbelșugată

mirodenii: arome, substanțe care se pun în mâncare pentru a-i da miros plăcut

pustnic: om care trăiește retras, în pustiu

SĂLUTĂRE, PRIMĂVARĂ!

*Primăvara este felul naturii de a spune:
Să petrecem!*

Conținuturi:

- Înțelegerea mesajului poeziei
- Semnele de punctuație (:), (,)
- Prezentarea unei teme după un plan
- Relatarea unei întâmplări trăite
- Înțelegerea mesajului textului literar narativ
- Formularea unei păreri despre personajele povestirii
- Exprimarea acordului sau dezacordului față de acțiunile și atitudinile personajelor
- Formularea unei păreri despre o povestire
- Scrierea corectă a cuvintelor *nai/ n-ai*
- Verbul
- Numărul verbului
- Pronunțarea și scrierea corectă a verbelor
- Textul creativ (compunerea) după un plan de idei
- Scrierea corectă a cuvintelor *săi/ să-i*
- Povestirea scrisă a unui fragment

Rapsodii de primăvară

de George Topîrceanu

Sus prin **crângul** adormit,
A trecut în **taină** mare,
De cu noapte, risipind
Șiruri de mărgăritare
Din **panere** de argint,
Stol **bălai**
De îngerăși,
Cu alai
De **toporași**.
Primăvară, cui le dai?
Primăvară, cui le lași?

Se-nalță abur moale din grădină.
Pe jos, pornesc furnicile la drum.
Acoperișuri veste-de-n lumină
Întind spre cer **ogea-curii** fără fum.

Pe lângă garduri s-a zvântat pământul
Și ies gândacii-Domnului pe zid.
Ferestre amorțite se deschid,
Să intre-n casă soarele și vântul.

De prin balcoane
Și coridoare
Albe **tulpane**
Fâlfâie-n soare.
Ies gospodinele
Iuți ca albinele,
Părul le flutură,
Toate **dau zor**.
Unele mătură,
Altele scutură
Colbul din pătură
Și din covor.

Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Și-a răsfirat crenguțele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare,
Din creștet, vâlul subțirel de floare.

Că s-a trezit așa de dimineață
Cu ramuri albe – și se poate spune
Că-i pentru-ntâia oară în viață
Când i se-ntâmplă-asemena minune.

Înțelegerea mesajului poeziei

Să descoperim!

1. Cine a trecut prin crângul adormit?
2. Ce a risipit primăvara în taină mare?
3. Ce semne din natură ne indică primăvara?
4. Ce fac animalele la venirea primăverii?
5. Cum întâmpină gospodinele primăvara?
6. Ce i s-a întâmplat zarzărului din grădină?
7. Ce sentiment ne transmite poezia?

Din răspunsurile la întrebări și din titlul poeziei „Rapsodii de primăvară” de George Topîrceanu descoperim tema poeziei, adică despre ce se vorbește în poezie. Tema acestei poezii este primăvara.

Prin „*crângul adormit*” a trecut „*în taină mare*” primăvara care a adus cu ea „*mărgăritare*” și „*toporași*”. Furnicile și gândacii „*ies*”, iar pământul se „*zvântă*” de la soare și vânt. Gospodinele „*dau zor*”, făcând curățenie. Unui zarzăr mic i se întâmplă „*o minune*”, trezindu-se de dimineață cu un „*vâl subțirel de floare*”.

Sentimentele transmise de poet sunt de bucurie și dragoste de natură. Mesajul poeziei este acela că primăvara trezește la viață întreaga natură și înveselește toate ființele.

Să reținem!

Poezia are o tematică diversă. Ea ne prezintă *fapte, sentimente, idei, aspecte din natură, înfățișarea unor obiecte, a unor persoane sau a unor viețuitoare.*

Mesajul poeziei este ceea ce poetul ne transmite prin intermediul versurilor: *sentimente, idei, stări.*

Să exersăm!

1. Care este mesajul textului?
2. Alcătuieste câte un enunț în care să introduci expresiile: „crângul adormit”, „șiruri de mărgăritare”, „ferestre amorțite”.
3. Identifică și transcrie versurile care surprind activitatea gospodinelor.
4. Aduagă adjective următoarelor substantive:

crângul	văl	abur	ferestre
taină	stol	ramuri	zarzăr
5. Scrie într-un enunț înțelesul următoarelor versuri:

„Ferestre amorțite se deschid,
Să intre-n casă soarele și vântul.”
6. Realizează un desen sugerat de versurile:

„Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Și-a răsfirat crenguțele ca spinii.”
7. Selectează, dintre cuvintele de mai jos, pe cele care exprimă sentimentele transmise de poet în această poezie: *încredere, bucurie, dragoste de viață, tristețe, speranță, dezamăgire, admirație.*

Semne de punctuație

Două puncte (:) se folosesc (în scris) înaintea cuvintelor spuse de cineva și înaintea unei enumerări.

Virgula (,) se utilizează după o formulă de adresare, de chemare, de strigare și pentru separarea cuvintelor într-o enumerare.

Să exersăm!

1. Scrie câte un exemplu de utilizare a semnului de punctuație *două puncte (:)*.
2. Scrie un exemplu de utilizare a virgulei după o formulă de adresare.
3. Scrie un exemplu de folosire a virgulei într-o enumerare.
4. Motivează folosirea semnelor de punctuație din textul de mai jos.

Ileana se întoarce veselă de la școală și îi spuse mamei sale:
– Mămico, astăzi am făcut o vizită în parc cu toată clasa. Ce mult mi-a plăcut!
– Și ce ai văzut acolo?
– În parc am admirat multe flori: lalele, zambile, narcise și petunii.
– Care flori ți-au plăcut mai mult?
– Cel mai mult mi-au plăcut narcisele.

JOCURI

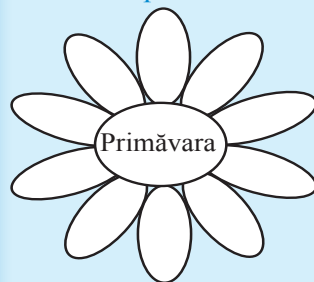
Joc de rol

Imaginați-vă un dialog între un toporaș și un mărgăritar.

Joc de cuvinte

Desenează o floare asemănătoare celei din imagine.

Găsește cuvinte și expresii deosebite caracteristice anotimpului primăvara și scrie-le în conturul petalelor.

PORTOFOLIU

Desenează zarzărul așa cum este descris în ultima strofă a poeziei.

LECTURĂ

Citește poezia „Primăvara” de George Topîrceanu.

Vocabular

rapsodie: fragment dintr-un poem cântat

crâng: pădurice de arbori tineri

taină: secret, mister

panere: coșuri

toporaș: plantă cu frunze în formă de inimă și cu flori albastre-violete

bălai: blond, gălbui

ogeacuri: hornuri

tulpan: pânză subțire care se pune pe cap, batic, basma

colb: praf

dau zor: se grăbesc

Prezentarea unei teme după un plan

Citește cu atenție cum se realizează prezentarea unei teme după un plan.

De la personaje învățăm...

Doresc să prezint tema „De la personaje învățăm”, pentru că putem învăța cum să ne comportăm de la personajele îndrăgite din povești.

Planul de prezentare al acestei teme este:

- ~ alcătuirea listei cu textele care cuprind personajele pe care doresc să le prezint;
- ~ selectarea personajelor;
- ~ selectarea fragmentelor care conțin descrierea trăsăturilor fizice și morale ale personajelor;
- ~ realizarea descrierii acestor personaje;
- ~ exprimarea acordului sau dezacordului față de faptele personajelor;
- ~ desprinderea învățăturilor care reies din faptele acestora;
- ~ realizarea unei expoziții cu desene ale personajelor prezentate în temă.

A prezenta înseamnă a realiza o comunicare despre o persoană, un eveniment, o temă. Pentru prezentarea unei teme trebuie să cunoaștem bine:

- **Subiectul** sau **tema** care se prezintă;
- **Informațiile** despre tema prezentată;
- **Planul prezentării** care poate fi sub formă de întrebări sau sub formă de idei principale.

Să exersăm!

1. Realizează planul de prezentare și apoi prezentarea unei teme la alegere.

Sugestii pentru teme care pot fi prezentate:

- personaje din lumea animalelor
- aspecte din natură în textele studiate
- poezii despre viețuitoare
- jocurile mele preferate
- personaje din desene animate

Relatarea unei întâmplări trăite

De dimineață, am plecat grăbită la școală. N-am avut timp nici măcar pentru servirea micului dejun, deoarece m-am trezit târziu. În drum spre școală, am trecut mai întâi pe la magazin, să-mi cumpăr o ciocolată pe care am mâncat-o toată. Apoi am ajuns la școală.

M-am așezat în bancă, vrând să-mi scot din ghiozdan cărțile și caietele, dar dintr-o dată m-a cuprins o durere cumplită de stomac. Am început să mă vait.

Doamna învățătoare, alarmată de starea mea, m-a dus de urgență la cabinetul medical al școlii. După aceea le-a dat telefon părinților mei. La cabinetul medical, medicul și-a dat seama imediat care este cauza durerilor mele și, împreună cu asistenta, mi-au administrat tratamentul necesar.

Îngrijorați, părinții mei au sosit la școală, tocmai în momentul când medicul mă sfătuia în privința menținerii stării de sănătate printr-o alimentație sănătoasă și echilibrată.

Am înțeles, în cele din urmă, ce importanță au micul dejun și celelalte mese ale zilei.

Să descoperim!

1. Pe unde a trecut fata, mai întâi, în drum spre școală?
2. Ce s-a întâmplat apoi cu starea ei de sănătate?
3. Ce măsuri a luat doamna învățătoare?
4. Ce a înțeles fata în cele din urmă?

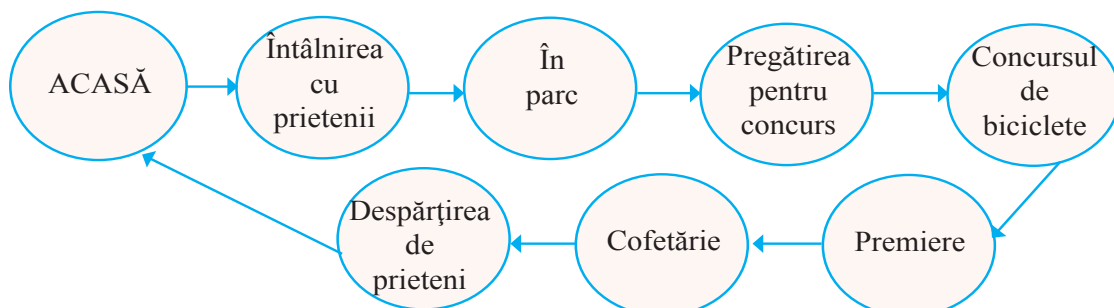
Să reținem!

Relatarea unei întâmplări trăite trebuie să urmărească succesiunea momentelor întâmplării.

În relatare este recomandat să folosim expresiile: *mai întâi*, *apoi*, *în cele din urmă*.

Să exersăm!

1. Amintește-ți întâmplări din viața de școlar și relatează una, urmărind un plan logic de idei.
2. Povestește o întâmplare prin care ai trecut și ți-a rămas în minte ca fiind deosebită.
3. Amintește-ți o întâmplare hazlie, pe care să o relatezi, respectând cele trei părți ale unui text creativ folosind expresiile: *mai întâi*, *la început*; *apoi*, *după aceea*, *în continuare*, *pe urmă*; *în încheiere*, *în cele din urmă*.
4. Imaginează-ți și redactează o întâmplare, urmărind traseul de mai jos.

Fructul cel mai valoros

poveste populară

A fost odată, demult, un tată care avea trei mândri feciori. Într-o zi îi chemă la dânsul și le spuse:

– Am să vă dau la fiecare câte o pungă cu **galbeni**. Mergeți în lumea mare și căutați fructul cel mai valoros. Care dintre voi mi-l va aduce, am să-i dăruiesc jumătate din averea mea.

Feciorii luară pungile cu galbeni și porniră fiecare în trei părți ale lumii în căutarea celui mai de preț fruct.

După trei ani se-ntoarseră cu toții la tatăl lor.

– Ei, zise acesta, întorcându-se către feciorul cel mai mare – ce mi-ai adus?

Băiatul îi răspunse:

– După ce am colindat întreaga lume, după ce am cercetat toate ținuturile, am ajuns la concluzia că fructul cel mai valoros, tată, este acela care e cel mai dulce. Eu ți-am cumpărat un ciorchine de strugure. Dintre toate fructele pământului nostru, acesta e cel mai dulce.

– Bine ai făcut, spuse tatăl, mi-ai adus un fruct într-adevăr gustos, aromat și tare bun. Dar tu ce mi-ai adus? și se întoarse către feciorul cel mijlociu, care aștepta la rândul său să prezinte ceea ce adusese special pentru tatăl său după ce umblase în lumea întreagă și căutase să afle tot ce se poate afla despre fructul cel mai valoros din lume.

– Tată, am întrebat, am observat și, în cele din urmă, eu m-am gândit că fructul cel mai valoros este acela care se găsește cel mai rar. De aceea am străbătut ținuturi întinse până când am ajuns în îndepărtatele țări sudice și ți-am cumpărat fructe rare, ce nu au crescut și nici nu vor crește pe la noi. Uite: nuci de cocos, portocale, curmale și banane; din fiecare câte puțin, ca să ai de unde să-ți alegi: poftim, ia ce îți place!

– Bine ai făcut, fiul meu, mi-ai adus fructe minunate. Am să-mi aleg unul din ele, zise bătrânul privind cu încântare fructele.

Apoi se întoarse către feciorul său cel mai mic:

– Dar tu, fiule, ce mi-ai adus? De ce te-ai întors cu mâinile goale? Nu ai găsit nimic potrivit pentru a-mi aduce?

– Este adevărat, tată, că m-am întors cu mâinile goale, însă banii pe care mi i-ai dat nu i-am risipit pe fructe scumpe, ci, după ce am **cugetat** îndelung, am

hotărât să mă înscriu la o școală pentru a studia. Trei ani de zile am tot învățat, cu profesori **aleși**, tot ceea ce se putea învăța. Fructele pe care le-am cules nu se văd, pentru că acestea sunt, după părerea mea, cele mai valoroase fructe...

Auzind aceste cuvinte, tatăl se bucură și zise:

– Tu mi-ai adus fructele cele mai scumpe, fiul meu! Tu meriți **răsplata făgăduită**, pentru că nu există fruct mai valoros ca învățătura.

Înțelegerea mesajului textului literar narativ

Să descoperim!

1. Câți feciori avea tatăl?
2. Ce a primit fiecare fecior de la tată înainte ca aceștia să plece în lume?
3. Ce fruct i-a adus feciorul cel mare tatălui? Dar cel mijlociu?
4. Care este cel mai valoros fruct pentru fiul cel mic? De ce?

Din răspunsurile întrebărilor aflăm despre acțiunea și atitudinea fiecărui personaj. Deoarece tatăl l-a răsplătit pe fiul cel mic, înțelegem că fapta acestuia este cea mai apreciată.

Autorul ne transmite mesajul că învățătura este foarte importantă.

Să reținem!

Prin intermediul faptelor personajelor, autorul ne transmite mesajul textului.

Acesta poate fi considerat ca o învățătură.

În unele texte narative, mesajul este scris la sfârșitul acestora ca o concluzie.

Să exersăm!

1. Descoperă mesajul textului, ordonând cuvintele următoare: *valoros, învățătură, mai, cel, fructul, este*.
2. Citește enunțul care prezintă ținuturile străbătute de fiul cel mijlociu.
3. Citește fragmentul din care reiese ce a făgăduit tatăl ca răsplată fiului care va aduce fructul cel mai valoros.
4. Citește explicația cuvintelor de la vocabular, apoi alcătuiește enunțuri cu aceste cuvinte.
5. Ce înțelegi prin expresia „s-a întors cu mâinile goale”?
6. Identifică și transcrie enunțurile din care reiese ce „*fruct valoros*” a adus fiecare fecior tatălui.
7. Transcrie fragmentul în care fiul cel mic explică tatălui cum a cheltuit banii încredințați.
8. Motivează folosirea semnelor de punctuație în enunțurile:
„Uite: nuci de cocos, portocale, curmale și banane.”
„Într-o zi îi chemă la dânsul și le spuse:
– Am să vă dau la fiecare câte o pungă cu galbeni.”
9. Scrie câte o întrebare pentru fiecare din răspunsurile următoare.
După trei ani se-ntoarseră cu toții la tatăl lor.
Mergeți în lumea mare și căutați fructul cel mai valoros.
Am hotărât să mă înscriu la o școală pentru a studia.
10. Scrie cât mai multe proverbe despre învățătură.

JOCURI

Joc de rol

Interpretați rolul tatălui și al fiului cel mic, atunci când fiul s-a întors acasă.

Joc de cuvinte

Eu spun una, tu spui multe:
fecior, pungă, galben, avere, jumătate, ciorchine, rând, fiu, nucă, țară, curmal, învățătură.

PORTOFOLIU

Redă printr-un desen un moment din poveste.

LECTURĂ

Citește povestea populară „Legenda rândunicii”.

Vocabular

galben: monedă de aur
cuget: gând, idee, părere
ales: deosebit, special
răsplată: recompensă
făgăduință: promisiune

Formularea unei păreri despre personajele povestirii

Exprimarea acordului sau dezacordului față de acțiunile și atitudinile personajelor

A fi de acord înseamnă a accepta, a aproba fapte, întâmplări, comportamente, atitudini ale unor persoane sau personaje.

A exprima dezacordul înseamnă a nu accepta, a dezaproba anumite manifestări, comportamente, fapte.

„Veverițele harnice adunaseră alune gustoase toată vara. Acum venise toamna friguroasă, cu vânt rece și ploi dese și mărunte. Din cauza ploilor înșă, alunele strânse cu trudă începuseră să se ude. De îndată ce se ivea un strop de soare, veverițele scoteau alunele de prin scorburi, ca să le usuce.

Într-o zi, pe când duceau alunele la loc înșorit, s-a apropiat de ele un arici, care lenevise toată vara. Ariciul le întrebă:

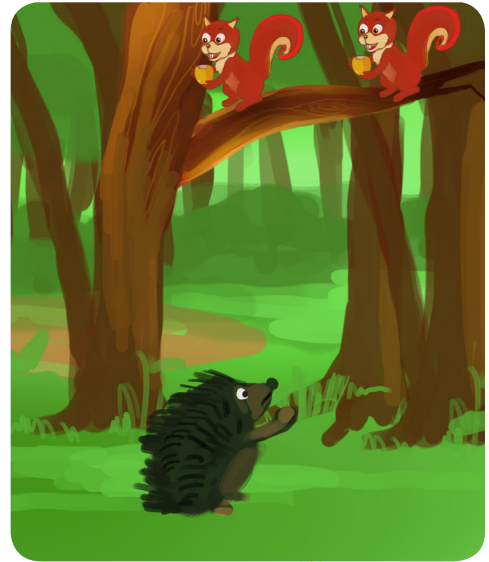
– Îmi dați și mie câteva alune, ca să am și eu ce mânca la iarnă?

– Ascultă, ariciule! spuse una dintre veverițe. Noi am muncit zi de zi toată vara! Am strâns cu grijă bob cu bob. Nu vrem să răbdăm de foame în timpul iernii! Tu ce ai făcut cât a fost vara de lungă?

– N-am avut timp să pun nimic deoparte pentru iarnă! M-am plimbat prin poiana cu flori! răspunse ariciul.

– Ei, dacă te-ai plimbat toată vara, poți să dormi toată iarna! Noi nu îți dăm alune! au strigat veverițele răzând. Lenea nu aduce nimic bun!”

(*Ariciul și veverițele* după Lev N. Tolstoi)

Să exersăm!

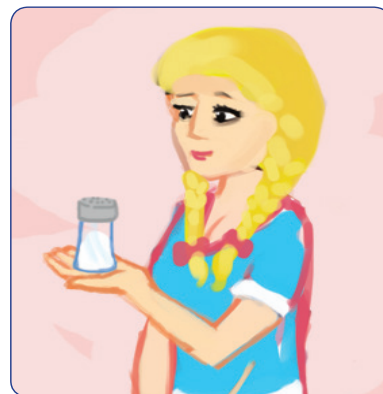
1. Exprimă-ți acordul sau dezacordul în legătură cu atitudinea veverițelor față de arici.
2. De ce ariciul merge la veverițe? Tu ai fi procedat la fel? Motivează.
3. Ești de acord cu fapta ariciului? Argumentează-ți răspunsul.
4. Ești de acord cu atitudinea ariciului față de muncă? Argumentează-ți răspunsul.
5. Cum ai fi procedat dacă te-ai fi aflat în locul veverițelor? Dar al ariciului?
6. Completează cu răspunsurile potrivite.
Veverițele adună alune fiindcă...
Alunele strânse erau ude din cauza...
Ariciul vine la veverițe pentru că...
Veverițele îi spun ariciului să...

Formularea unei păreri despre o povestire

Să exersăm!

1. Citește textul „Fructul cel mai valoros”.
2. De ce crezi că autorul a intitulat povestirea „Fructul cel mai valoros”?
3. Ce părere ai despre alegerile primilor doi fii?
4. Ce fruct ai fi ales dacă erai unul dintre cei trei fii? Argumentează-ți răspunsul.
5. Exprimă-ți părerea despre această povestire, evidențiind învățătura desprinsă.
6. Poate fi acuzat fiul cel mic că și-a cheltuit banii fără folos? Motivează-ți opinia.
7. Exprimă-ți părerea în legătură cu povestirea „Sarea în bucate” de Petre Ispirescu.
8. Cum ai fi procedat dacă erai în locul fiicei mici a împăratului din povestirea „Sarea în bucate”?
9. Ce personaj din textul „*Fructul cel mai valoros*” consideri că a făcut alegerea potrivită? Motivează-ți răspunsul!
10. Scrie două însușiri morale ale personajului preferat și motivează-ți alegerea.
11. Spune-ți părerea! De ce ariciul din textul „*Ariciul și veverițele*” după Lev N. Tolstoi este supărat? Cum vrea să apară el în ochii veverițelor? Ce trăsături îl caracterizează?

Să scriem corect!

1. Mira cântă la **nai**.

2. **N-ai** ajuns la timp.

nai/ n-ai >

● Se scrie **nai** când cuvântul denumește un *instrument muzical de suflat*.

● Se scrie **n-ai** când sunt două cuvinte diferite care se rostesc într-o singură silabă.

1. Transcrie propozițiile, folosind forma corectă a cuvintelor *nai/ n-ai*.

N-ai/ Nai avut timp să memorezi poezia?

Au mers la concertul de *n-ai/ nai* și pian.

N-ai/ Nai venit să mă ascuți cântând la *n-ai/ nai*.

2. Alcătuieste câte două enunțuri cu fiecare din cuvintele *nai* și *n-ai*.

3. Transformă grupurile de cuvinte: *n-ai poftă*, *n-ai cerut*, *n-ai inspirație*, *n-ai răbdare*, *n-ai caiet*, *n-ai condiții*, după modelul: *n-ai avut – nu ai avut*.

4. Construiește propoziții în care să introduci expresiile: *n-ai habar*, *n-ai cuvinte*, *n-ai încotro*, *n-ai idee*, *n-ai teamă*.

Degețica

după Hans Christian Andersen

Rândunica se ridică spre înaltul cerului și zbură peste păduri și ape, peste vârfurile înalte ale munților. Acolo era tare frig și fetița se cuibări sub penele moi ale păsării, lăsându-și căpșorul afară, ca să vadă priveliștile minunate.

Au tot zburat așa, până când au ajuns în țările calde, unde soarele strălucea mult mai puternic. Aici, copiii veseli se jucau alergând după fluturi cu aripi mari, de toate culorile.

Rândunica zbură mai departe, până ajunsese pe malul unui lac minunat. Printre copacii verzi și frumoși se ridica un palat din **marmură** albă. Iedera se încolăcea pe **coloanele** lui înalte, iar sus se înșirau cuiburi de păsări. Unul dintre acestea era al rândunicii.

– Aici este casa mea. Uite, jos cresc o mulțime de flori. Dacă vrei, am să te așez pe una dintre ele și ai să trăiești acolo fericită.

Încântată din cale-afară, Degețica bătu din palme și **se învoi** îndată. Jos era o coloană din marmură albă, care se prăbușise și se spărsese în trei bucăți, iar printre ele creșteau flori mari, cu corole albe, **imaculate**. Rândunica o așeză pe fetiță pe o petală.

Dar ce minune! Drept în mijlocul florii ședea un omuleț atât de alb, de strălucitor și de **străveziu**, încât ai fi zis că este făcut din **crystalul** cel mai fin. Pe umeri îi **fâlfâiau** două aripi sclipitoare, iar pe cap strălucea o minunată coroniță de aur. Era craiul zânelor din flori și se potrivea la înălțime cu Degețica.

Când rândunica se apropie de floare, craiul se sperie foarte tare, căci el era atât de micuț, iar ea atât de mare! Însă, când o zări pe Degețica, se bucură nespus, fiindcă era o fată atât de frumoasă! Făcu o **reverență** și o întrebă cum o cheamă.

– Degețica, răspuse ea.

– Dragă Degețica, nu ai vrea să-mi fii soție?

Fata primi cu bucurie să-l ia de bărbat, căci craiul era frumos, nu semăna nici cu broscoiul cel urât și nici cu **sobolul**. Și, din fiecare floare, se ivi câte un spiriduș drăgălaș și toți îi aduseră Degețicăi câte un dar. Cel mai minunat dintre toate a fost o pereche de aripioare străvezii, pe care craiul i le-a prins de umeri. Acum și ea putea să zboare din floare în floare.

Rândunica le cânta cum știa ea mai bine, **desfătând** auzul cel din jur cu trilurile ei.

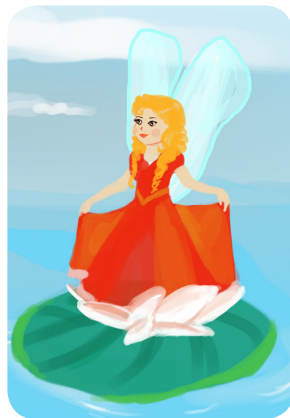
Și așa le-a cântat spiridușilor până când s-a vestit de primăvară. Rândunica era gata de drum lung.

– Rămâi cu bine! strigă pasărea și părăsi țările calde, zburând înapoi în Danemarca. Acolo, rândunica își avea cuibul chiar deasupra ferestrei unui om care știa să spună povești frumoase. I-a povestit acestuia despre Degețica și astfel povestea ei a ajuns până la noi.

Să înțelegem textul!

1. Cine a purtat-o pe Degețica peste păduri, ape și vârfuri de munte?
2. Unde a așezat-o rândunica pe Degețica?
3. Cine stătea în mijlocul florii, unde a lăsat-o rândunica pe Degețica?
4. Care a fost minunatul dar primit de Degețica?
5. Cum a ajuns povestea Degețicăi până la noi?

Verbul

Să descoperim!

Rândunica o **așeză** pe Degețica pe o petală. În mijlocul florii **stătea** un omuleț alb și strălucitor. Acesta **era** acolo de mult timp.

Partea de vorbire „**așeză**” din prima propoziție exprimă acțiunea.

Partea de vorbire „**stătea**” din a doua propoziție exprimă starea.

Partea de vorbire „**era**” din a treia propoziție exprimă existența.

Verbul este partea de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența lucrurilor, ființelor, fenomenelor naturii.

Să exersăm!

1. Găsește în text verbe potrivite pentru substantivele: *soarele, rândunica, fetița, copiii, iedera, craiul*.
2. Scrie verbe cu înțeles opus celor date: *se bucură, aleargă, râde, se așază, se apropie, a adus, primește*.
3. Alcătuieste enunțuri cu verbele găsite la exercițiul anterior.
4. Selectează verbele din fragmentul de mai jos.

„Ducea într-un șorț vechi o mulțime de cutii de chibrituri și în mână ținea o cutie. Toată ziua umblase așa și nu-i dăduse nimeni nici măcar un bănuț. Și-acum stătea ostenită, flămândă și pe jumătate înghețată de frig. Fulgii cădeau și se prindeau de părul ei lung și bălai care-i atârna frumos în cârlionți pe umeri – dar ea numai la frumusețe nu se gândea!”

(*Fetița cu chibrituri* de Hans Christian Andersen)

JOCURI

Joc de rol

Imaginează-ți și redă un dialog între rândunică și Degețica.

Joc de cuvinte

Găsește cât mai multe verbe care încep cu sunetul „d”.

PORTOFOLIU

Realizează o fișă în care să notezi informații despre rândunică.

LECTURĂ

Citește lectura „Fetița cu chibrituri” de Hans Christian Andersen.

Vocabular

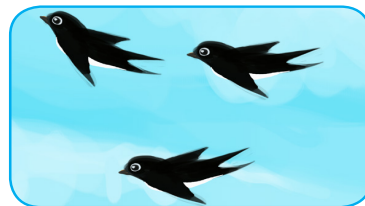
marmură: piatră calcaroasă și dură care, prin șlefuire capătă aspect lucios și neted
coloană: stâlp cilindric de marmură, piatră, lemn
a învoi: a ajunge la o înțelegere, a cădea de acord, a se învoi cu cineva
străveziu: prin care trece lumina, transparent
crystal: sticlă de calitate superioară, transparentă
fâlfâiau: mișcau, legănau, dădeau din aripi
imaculat: curat, nepătat
reverență: salut, plecăciune
sobol: cârțiță
a desfăta: a încânta, a bucura

Numărul verbului

Să descoperim!

Rândunica se ridică spre înaltul cerului.

Rândunicile se ridicau spre înaltul cerului.

În prima propoziție, verbul *se ridică* este la numărul singular, deoarece substantivul care arată cine face acțiunea (rândunica) este la numărul singular.

În a doua propoziție, verbul *se ridicau* este la numărul plural, deoarece substantivul care arată cine face acțiunea (rândunicile) este la numărul plural.

Să reținem!

Când partea de vorbire care arată cine face acțiunea este la numărul singular, atunci verbul este la **numărul singular**.

Când partea de vorbire care arată cine face acțiunea este la numărul plural, atunci verbul este la **numărul plural**.

Să exersăm!

1. Trece la celălalt număr verbele: *cântăm, râde, culegi, lucrează, măncați*.

2. Transcrie enunțurile folosind forma corectă a verbelor.

Păsările (cânt).

Copilul (desenez).

Fluturii (zbor).

Câmpia (îverzesc).

3. Recunoaște verbele din enunțurile de mai jos și indică numărul acestora.

Fata de împărat pregătește bucate delicioase. Musafirii mănâncă și se veselesc. Ospățul a ținut trei zile și trei nopți.

Pronunțarea și scrierea corectă a verbelor

1. Scrie și completează enunțurile cu: *este, ia, ești,iei*.

El ... mașinuța, iar tu ... păpușa.

Tu ... în parc, iar Eliza ... la teatru.

2. Trece la numărul plural verbele: *este, ești, ia,iei,iau*.

3. Alcătuieste enunțuri în care să introduci verbele: *sunt, sunteți, iau, luați, luăm*.

4. Alege forma corectă a verbelor și transcrie propozițiile.

Eu sunteți/ sunt elev.

Voi sunteți/ sunt fotbaliști.

Tu ești/ este magician.

Sorana este/ ești farmacistă.

Eu iau/ iei rochița roșie.

Tu iau/ iei ursulețul cafeniu.

Formele verbului „a fi” (ești, este) se scriu la început cu e, dar se pronunță cu i.

Textul creativ (compunerea) după un plan de idei

Să reținem!

Ideea principală este o propoziție/ un enunț care conține informații importante din fragmentul unui text.

Planul de idei cuprinde toate ideile principale, ordonate conform desfășurării întâmplărilor.

Pentru a realiza un text creativ respectăm introducerea, cuprinsul, încheierea. Este recomandat să folosim cuvinte și expresii deosebite (frumoase).

Primul vestitor al primăverii

Plan de idei

I. Introducere

- La început de martie, Baba Iarna are puterile slăbite.

II. Cuprins

- Apare prima floare, vestind sosirea primăverii.
- Ghiocelul are chipul gingaș, sub formă de clopoțel alb.
- Firava floriceică stă de vorbă cu o rază de soare.

III. Încheiere

- Apar oștiri de ghiocci, iar Baba Iarna pleacă plângând spre crestele munților.

Expresii deosebite: *glugă de omăt, clopoțel parfumat, firicele plâpânde, copil gingaș, rază aurie.*

Primul vestitor al primăverii

I. În primele zile ale lunii martie, Baba Iarna încă nu se îndură să plece de la noi. Mantia ei groasă de zăpadă se subțiază pe zi ce trece. Este primul semn că puterile iernii sunt slăbite.

II. O rază aurie dorea demult s-o alunge pe Baba Iarna. Cu o sclipire ademenitoare, raza îl cheamă pe primul vestitor al primăverii ca să-i fie aliat împotriva Babei Iarna.

Ca la o poruncă magică, ghiocelul iese din căsuța lui subpământeană, cu chipul firav, purtând o glugă de omăt. Raza de soare îl întâmpină bucuroasă:

- Bine ai venit, gingaș prieten! Să nu-ți fie teamă de Baba Iarna și să-ți dai jos gluga de omăt!
- Bine te-am găsit, rază aurie! Cu tine alături nu mi-e teamă de nimic! Și în clipa următoare, ghiocelul apărui ca un clopoțel parfumat.

Raza aurie îl ajută să se ridice în lumină. Ghiocelul se înveseli, răsfățat de lumina caldă care-l învăluia.

III. Mai multe raze s-au adunat și împreună au chemat în lumină oștiri parfumate de ghiocci, care își făceau apariția printre firicelele plâpânde de iarbă. Baba Iarna pleacă plângând pe vârful de munte, lacrimile ei trezind la viață și alți vestitori ai primăverii.

Să exersăm!

1. Schimbă introducerea și cuprinsul, păstrând aceeași încheiere pentru a realiza alt text creativ.

Alege un titlu potrivit!

Să scriem corect!

1. Pantofii **săi** sunt lăcuți.
2. Te rog **să-i** aduci flori mamei!

săi/ să-i >

- Se scrie **săi** când cuvântul poate fi înlocuit cu „lui”, „ei”.
- Se scrie **să-i** când sunt două cuvinte diferite care se rostesc într-o singură silabă.

1. Alege forma corectă a cuvintelor evidențiate și transcrie propozițiile.

Frații **săi/ să-i** locuiau într-o țară îndepărtată.

Săi/ Să-i ajută pe colegi la proiect!

Trebuie **săi/ să-i** amintesc **săi/ să-i** invite și pe amicii **săi/ să-i**.

2. Alcătuieste câte două enunțuri cu fiecare din cuvintele **săi** și **să-i**.

Colț Alb

după Jack London

Într-o zi, stăpânul încerca să învețe un **pursânge** tare **nărăvaș** cum să deschidă și să închidă poarta, fără ca stăpânul să descălece. Acesta a încercat de mai multe ori să-l facă să o deschidă, dar de fiecare dată calul se speria și se ridica în două picioare.

Colț Alb urmări cu o îngrijorare tot mai mare ceea ce se petrecea, până când, nemaiputându-se stăpâni, sări în fața calului și începu să latre sălbatic și amenințător.

Un **galop** peste câmp, un iepure care țâșnise printre picioarele calului, un salt speriat, un pas greșit, o cădere și o fractură a piciorului stăpânului – iată cauzele. Mânios, Colț Alb se năpusti asupra calului vinovat, dar glasul stăpânului îl opri.

– Acasă! Du-te acasă! îi porunci stăpânul, când își dădu seama că era rănit.

Acesta îl privi cu părere de rău, făcu câțiva pași, după care se întoarse și scânci încetșor. Stăpânul îi vorbi cu blândețe și gravitate, iar Colț Alb **ciuli** urechile, ascultând cu mare atenție.

– Hai, băiete, du-te acasă, continuă el, du-te acasă și dă-le de veste ce am pățit. Du-te acasă, lupule! Acasă!

Se întoarse și plecă.

Când ajunsese Colț Alb, familia se găsea pe terasă.

– S-a întors Weedon, exclamă bătrâna doamnă Scott.

Copiii îl întâmpinaseră pe Colț Alb cu strigăte voioase, alergând înaintea lui. Mârâi și încercă să-și facă loc printre ei. Mama copiilor îi privi îngrijorată.

– Mărturisesc că sunt neliniștită de fiecare dată când îl văd în preajma copiilor, zise ea. Colț Alb făcu un salt din ungherul în care fusese încolțit, dându-i pe spate pe băiat și pe fată. Mama îi cheamă lângă ea, alintându-i și sfătuindu-i să nu-l necăjească pe Colț Alb.

Colț Alb se întoarse spre soția dascălului. Aceasta, văzând că o apucase cu dinții de rochie și că trăgea de ea, sfâșiind țesătura delicată, dădu un strigăt de spaimă. Toți cei de față își ațintiră privirile asupra lui Colț Alb. Nu mai mârâia, ci îi privea în față, cu capul ridicat. Toată făptura sa era frământată de efortul de a exprima un lucru căruia nu-i putea da glas și care se zbătea să iasă la lumină.

– Sper că n-a turbat, zise doamna Scott, soția judecătorului.

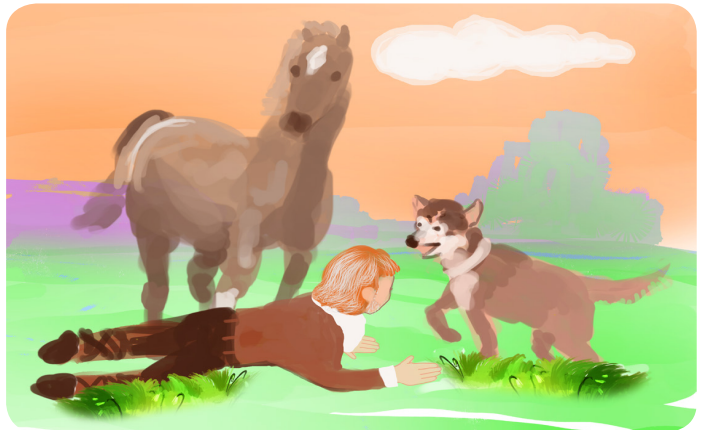
– Parcă ar vrea să vorbească, observă Beth.

Chiar în acel moment, Colț Alb prinse glas și izbucni într-un lătrat sonor.

– Să știți că lui Weedon i s-a întâmplat ceva, zise soția acestuia.

Săriră cu toții în picioare, iar Colț Alb o rupse la fugă pe scări. Lătrase pentru a doua și ultima dată în viața lui și se făcuse înțeleș.

După această întâmplare, oamenii îl priviră cu mai multă căldură și chiar **argatul** recunoștea că era un câine înțelept, chiar dacă era lup.

Să înțelegem textul!

1. Ce s-a întâmplat cu stăpânul lui Colț Alb?
2. De ce a fost Colț Alb trimis acasă de către stăpân?
3. Cine a observat că el dorea să transmită un mesaj?
4. Cum l-au privit cei din jur pe câine, după această întâmplare?

Povestirea scrisă a unui fragment

Să descoperim!

1. Citește fragmentul marcat din text.

Ideea principală a acestui fragment este:

- Stăpânul îl trimite pe Colț Alb acasă, după ajutor.

2. Povestește oral acest fragment, dezvoltând ideea cu detalii din text.
3. Povestirea scrisă a acestui fragment poate fi:

Domnul Weedon și-a dat seama că este rănit și i-a poruncit lui Colț Alb să se ducă acasă. Lupul nu s-a îndurat să plece de lângă stăpân. Acesta insistă, schimbându-și tonul, iar Colț Alb îl ascultă cu atenție înțelegând că trebuie să anunțe acasă ce se întâmplase cu stăpânul său.

Să reținem!

Povestirea scrisă a unui fragment se realizează astfel:
Citim cu atenție fragmentul.
Formulăm ideea principală corespunzătoare.
Povestim oral fragmentul, dezvoltând ideea principală cu detalii din text.
Redactăm povestirea, formulând corect propozițiile și respectând normele de ortografie și punctuație.

Să exersăm!

1. Delimitează în fragmente textul „Colț Alb” după Jack London.
2. Alcătuieste planul de idei al textului.
3. Povestește oral fragmentul în care Colț Alb reușește să atragă atenția celor de acasă cu intenția de a-i anunța despre accident.
4. Povestește în scris primul și ultimul fragment.

JOCURI

Joc de rol

Ce credeți că i-ar fi spus Colț Alb stăpânului său, când acesta a fost rănit?

Realizați un dialog între cei doi.

Joc de cuvinte

Inventează nume de animale formate din două cuvinte, după model: *Colț Alb*.

PORTOFOLIU

Desenează-l pe Colț Alb așa cum ți-l imaginezi.

LECTURĂ

Citește povestea populară chinezească „Rândunica Gureșă”.

Vocabular

pursânge: de rasă
nărăvaș: cu apucături rele
galop: mers rapid al calului
a ciuli: a asculta cu atenție
argat: persoană angajată pentru muncile grele într-o gospodărie.

Recapitulare

Regele Vânt și copiii împăratului

poveste populară

A fost odată un împărat care avea doi copii: un băiat chipeș ca un soare și o fată gîn-gașă ca **luceafărul** de dimineață.

Într-o zi, când împăratul ieși cu **odraslele** la plimbare, o pală de vânt îi luă copila.

Împăratul o căută încoace și-ncolo, dar de nicăieri nu-i venea nicio veste bună.

În cele din urmă, băiatul îi spuse:

– Tată, am să plec chiar eu în lume să-mi caut sora.

Tot mergând el așa, ajunsese lângă un lac mare, de unde își lua zborul un stol de rațe sălbatice. Flăcăul își ridică pușca, dar rața îi strigă:

– Hei, nu trage! Poate ți-oi fi și eu de folos vreodată. Știu că-ți cauți sora, ea trăiește în castelul Regelui Vânt.

După un timp, se împiedică de un furnicar și vru să-l împrăștie. Din furnicar, ieși o furnică zburătoare, care-i spuse:

– Nu ne strica casa, prietene, poate îți vom fi și noi de folos vreodată.

Tânărul nu se atinse de furnicar și merse mai departe, împiedicându-se de o buturugă. Când vru să o taie, dintr-o scorbura, ieși Regina albinelor, rugându-l:

– Nu sparge buturuga asta, prietene, că poate te-om ajuta și noi vreodată.

Flăcăul își văzu de drum.

La marginea unui crâng, văzu o stâncă înaltă, unde se zărea castelul Regelui Vânt.

Urcă, bătu în poartă, dar nu-i răspunse nimeni. Intră, străbătu o încăpere largă și îl găsi pe Regele Vânt.

– Bună ziua! zise Regele Vânt.

– Am venit să-mi iau sora.

– Bine, dar trebuie să-mi dovedești că meriți. Îl duse la malul mării, își scoase din deget un inel și-l aruncă în valuri.

– Dacă până dimineață vei reuși să-mi găsești inelul, vom mai vorbi despre sora ta. Plimbându-se de-a lungul **țărnu-lui**, tânărul întâlni rața sălbatică care i se opri la picioare și-i spuse:

– Nu te mai necăji, ți-am promis să te ajut! Îți voi aduce inelul.

Dimineață, inelul sclipea pe degetul tânărului.

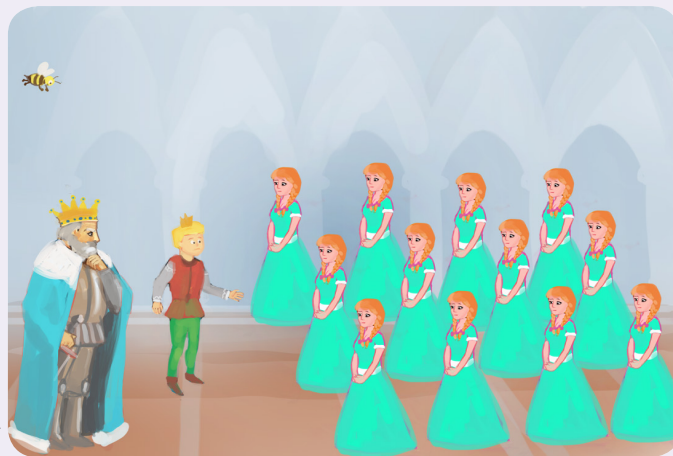
Regele Vânt, văzând că prințul i-a adus inelul, l-a pus la o nouă încercare: să strângă semințele de mac risipite.

Tânărului îi veni în ajutor furnica zburătoare, care adună toate semințele.

Regele Vânt se **încruntă** și-l conduse pe prinț într-o sală mare, de unde trebuia să-și recunoască sora din cele douăsprezece tinere, care semănau între ele ca stropii de ploaie și surâdeau, spunându-i:

– Bine ai venit, frățioare!

Tânărul privea nedumerit, când la una, când la alta, neștiind ce să creadă.

Dintr-o dată, Regina Albinelor îi zumzăi la ureche, spunându-i care este sora lui.

Prințul se apropie de fată și-i spuse Regelui Vânt:

– Ea mi-e sora.

Încruntându-și sprâncenele, Regele Vânt mormăi:

– Bine, bine, puteți să plecați.

Prințul și prințesa se grăbiră să ajungă acasă, unde împăratul îi îmbrățișă fericit că-și regăsisse copiii.

Vocabular

luceafăr: stea strălucitoare; nume popular al planetei Venus

odraslă: copil

țârm: mal; fâșie de pământ de-a lungul unei ape mari
a încrunta: a apropia sprâncenele sau a face cute între sprâncene

1. Răspunde la întrebări.

- Câți copii avea împăratul? Cum erau aceștia?
- Cine i-a luat împăratului copila?
- Cine s-a oferit să plece în căutarea fetei?
- De la cine a aflat băiatul unde era aceasta?
- Unde a aflat că trăiește sora lui?
- Ce ajutor a primit băiatul de la fiecare viețuitoare?

2. Alege și transcrie mesajul transmis de acest text.

- a. Cine se scoală de dimineață departe ajunge.
- b. Bine faci, bine găsești.
- c. Prietenul la nevoie se cunoaște.

3. Povestește, în scris, fragmentul corespunzător următoarei idei principale.

Rața sălbatică îl ajută pe prinț să găsească inelul Regelui Vânt.

4. Motivează de ce prințul a primit ajutor de la fiecare viețuitoare. Folosește în argumentare cuvintele: *fiindcă, deoarece, pentru că.*

5. Spune-ți părerea despre comportamentul Regelui Vânt față de copiii împăratului.

6. Transcrie șase verbe din text la numărul singular, apoi trece-le la numărul plural.

7. Alege forma corectă a verbelor și transcrie enunțurile.

Regele Vânt *a luat/a loat* copila împăratului.

Prințul *ia/i-a* hotărârea să nu împrăștie furnicarul.

Rața sălbatică *i-a/ia* adus inelul prințului.

8. Alcătuieste câte un enunț în care să folosești cuvintele: *n-ai, nai, să-i, săi.*

9. Alcătuieste un text de 5-7 rânduri, în care să relatezi o întâmplare trăită de tine.

Evaluare

Leul și șoricelul

după Esop

Somnul unui leu a fost tulburat într-o bună zi de necuviința unui șoarece care alerga pe fața lui. Trezindu-se furios, el era cât pe ce să îl omoare, când șoricelul începu să îi ceară milă, spunând: „Dacă îmi vei cruța viața, voi găsi cu siguranță o cale să îți răsplătesc bunătatea.”

Leul începu să râdă și îl lăsă pe șoarece să plece teafăr și **nevătămat**. La scurt timp după aceasta, leul a fost prins de niște vânători, care l-au legat la pământ cu funii groase. Leul începu să ragă înfuriat și neajutorat, iar șoricelul, recunoscându-i vocea, sosi în grabă și îi roase funiile, eliberându-l. Apoi, îi spuse leului:

„Ai râs la ideea că aș putea să-ți fiu vreodată de ajutor, neașteptându-te să îmi plătesc datoria pentru **favoarea** pe care mi-ai făcut-o; ai aflat acum că până și un mic șoricel îl poate ajuta pe **atotputernicul** leu.”

1. Răspunde la întrebări.

- Cine i-a tulburat somnul leului?
- Care a fost promisiunea făcută de șoricel leului?
- Care proverb din cele de mai jos exprimă mesajul textului?
  - a. Cine nu muncește, nu mănâncă.
  - b. Fricosul se sperie și de umbra lui.
  - c. Ajutorul vine de la cine nu te aștepți.

2. Denumește părțile de vorbire marcate în text și scrie la ce număr sunt acestea.

3. Alcătuieste trei enunțuri în care să introduci cuvintele *nai*, *n-ai*, *săi*.

4. Găsește forma corectă a verbelor din paranteză și transcrie propozițiile.

Leul (râdeam) când îl vede pe șoarece.

Șoarecele (scap) teafăr și nevătămat, iar leul (plecăm) fericit.

5. Formulează trei propoziții în care să folosești:

- un pronume personal, numărul singular
- un pronume personal, numărul plural
- un pronume personal de politețe, genul masculin, numărul plural

Subliniază aceste pronume.

Vocabular

nevătămat: neatins, nerănit, nelovit, întreg, teafăr

favoare: avantaj, privilegiu

atotputernic: care are putere nelimitată; care poate să facă orice

	S	B	FB
1	un răspuns corect	două răspunsuri corecte	trei răspunsuri corecte
2	o parte de vorbire	două părți de vorbire	trei părți de vorbire
3	un enunț corect	două enunțuri corecte	trei enunțuri corecte
4	un verb	două verbe	trei verbe
5	o propoziție corectă	două propoziții corecte	trei propoziții corecte

*„Marele dar al Paștelui este speranța.”
Basil C. Hume*

Conținuturi:

- Felicitarea
- Textul creativ cu început dat
- Textul creativ cu sfârșit dat
- Textul de informare
- Organizatori grafici
- Scrierea corectă a cuvintelor *va/ v-a*

La Paști

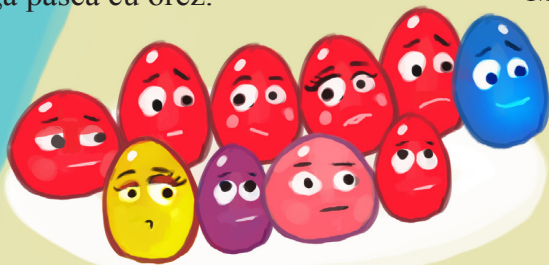
de George Topîrceanu

Astăzi în sufragerie
Dormitau pe-o farfurie,
Necăjite și mânjite,
Zece ouă înroșite.

Un ou alb, abia ouat,
Cu mirare le-a-ntrebat:
– Ce vă este, frățioare
Ce vă doare?
Nu vă ninge, nu vă plouă,
Stați gătite-n haină nouă,
Parcă, Dumnezeu mă ierte,
N-ați fi ouă.
– Suntem fierte!
Zice-un ou rotund și fraise
Lângă pasca cu orez.

Și schimbându-și brusc alura,
Toate-au început cu gura:
– Pîn' la urmă tot nu scap!
– Ne gătește de paradă.
– Ne ciocnește cap în cap
Și ne zvârle coaja-n stradă.
– Ce rușine!
– Ce dezastru!
– Preferam să fiu omletă!
– Eu, de m-ar fi dat la cloșcă,
Aș fi scos un pui albastru
– Și eu unul violet
– Eu, mai bine-ar fi să tac:
Așa galben sunt, că-mi vine
Să-mi închipui că pe mine
M-a ouat un cozonac!...

Să înțelegem textul!

1. Ce culoare aveau ouăle care dormitau pe farfurie?
2. Câte ouă erau necăjite? De ce?
3. Ce culoare avea oul care le-a întrebat pe celelalte de nemulțumirea lor?
4. Ce culoare avea oul căruia îi venea să-și închipuie că l-a ouat un cozonac?
5. Cum se numește sărbătoarea pentru care erau gătite ouăle?

Să exersăm!

I. Cadranul

I. Găsește în poezie cinci substantive însoțite de adjective.

II. Alcătuieste două enunțuri în care cuvântul **gătește** să aibă înțelesuri diferite.

III. Transcrie versurile care au la final semnul exclamării și intonează aceste propoziții.

IV. Desenează toate personajele care apar în text.

Felicitarea

Să descoperim!

1. Cu ce ocazie a fost trimisă felicitarea?
2. Cine a trimis felicitarea?
3. Cui îi este adresată?
4. Ce îi urează Mihai prietenului său?

Să reținem!

Felicitarea este o ilustrată special imprimată prin care o persoană adresează altei persoane felicitări și urări. Acestea pot fi transmise cu ocazia unor realizări importante sau evenimente (aniversarea zilei de naștere, sărbători).

Să exersăm!

1. Care este mesajul potrivit pentru conținutul unei felicitări?

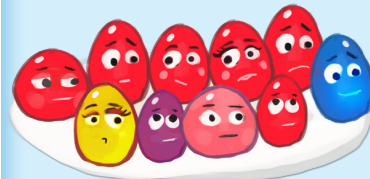
Dragă mamă, Am plecat mai devreme la bibliotecă. Nu te îngrijora! Fiul tău, Mircea	Salutări din frumoasa stațiune Mamaia!	Cu ocazia sărbătorilor pascale, vă dorim sănătate! Ana și Mihai
--	--	--

2. Scrie o felicitare adresată colegului tău, care a obținut locul întâi la concursul național de șah.

JOCURI

Joc de rol

Citești poezia „La Paști” de George Topîrceanu, pe roluri.

Joc de cuvinte

Alcătuiește propoziții în care toate cuvintele să înceapă cu același sunet.

PORTOFOLIU

Realizează o fișă în care să scrii diverse mesaje pe care le poți transmite cu ocazia sărbătorilor pascale.

LECTURĂ

Citește poezia „Concertul primăverii” de George Coșbuc.

Vocabular

fraise (din limba franceză): **frez**, de culoarea fragilor; roz, roșiatic (se citește frez)
pască: cozonac tradițional umplut cu orez, brânză de vaci, stafide, smântână
paradă: ceremonie, festivitate, defilare

Textul creativ cu început dat

Să descoperim!

Titlul ...

Introducere: Auraș Poznaș și Rică Iepurică sunt doi iepurași veseli și ambițioși. Într-o dimineață de primăvară s-au gândit să ducă daruri copiilor de Paște, dar fiecare are o altă idee...

Plan de idei

Introducere: ● Auraș Poznaș și Rică Iepurică vor să fie distribuitori de cadouri.

Cuprins: ● Auraș Poznaș dorește să distribuie jucării copiilor.
● Rică Iepurică propune ca daruri cărți de poezii.
● Bunicul Iepuroi îi împacă și stabilește sarcina fiecăruia.

Încheiere: ● Cei doi iepurași au adus multe bucurii copiilor.

Realizează un text creativ, continuând introducerea dată și urmărind planul de idei. Dă-i un titlu potrivit.

Să reținem!

Începutul unui text creativ este **introducerea**, prin care stabilim locul și timpul desfășurării întâmplărilor. De obicei, în introducere apar și personajele textului creativ.

Să exersăm!

Realizează un text creativ, continuând introducerea dată. Dă-i un titlu potrivit.

Introducere: Este o zi însorită de duminică. Bunicii mă așteaptă nerăbdători să pornim în călătorie. Ajungem grăbiți în stație. Urcăm în autocar dar....

Textul creativ cu sfârșit dat

Să descoperim!

Titlul ...

Introducere: ...

Cuprins: ...

Încheiere: Mihăiță rămase rușinat în fața părinților. Vecinul Aurel îl dăduse de gol fără să vrea.

Supărat că el crease acea situație stânjenitoare, a priceput înțelesul proverbului: „*Minciuna are picioare scurte.*”

Plan de idei

Introducere: ● După ore, Mihăiță rămâne pe teren să joace fotbal cu alți băieți mai mari.

Cuprins: ● El se antrenează la joc și pleacă acasă peste o oră.
● Acasă, Mihăiță motivează că a avut o oră de pregătire suplimentară.
● Vecinul Aurel îl văzuse pe băiat pe teren și le spune părinților adevărul.

Încheiere: ● Mihăiță a înțeles că adevărul iese la lumină întotdeauna.

Realizează un text creativ, continuând introducerea dată și urmărind planul de idei. Dă-i un titlu potrivit.

Să reținem!

Sfârșitul unui text creativ este **încheierea** care, de obicei, este formulată ca o învățătură sau ca o concluzie.

Să exersăm!

Realizează un text creativ după sfârșitul dat. Dă-i un titlu potrivit.

Încheiere: Seara se lasă încet peste pădure, ca o mantie întunecoasă. Rând pe rând răsar mii de stele argintii. Toate vietățile intră în adăposturile lor călduțe. Acum în pădure este liniște.

Textul de informare

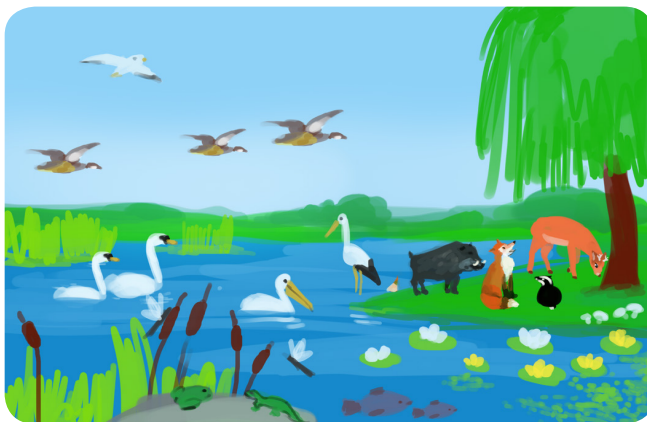
Delta Dunării este un loc **mirific** supranumit *Raiul păsărilor și al peștilor*. În acest ținut **exotic**, poți întâlni peste 1830 de specii de copaci și plante, 320 de specii de păsări, 44 de specii de mamifere, peste 2440 de specii de insecte, 11 specii de reptile, 133 de specii de pești, 10 specii de **amfibieni** și 91 de specii de **moluște**.

Delta Dunării este pe locul doi în Europa ca întindere. Este situată în sud-estul României, la gurile de vărsare ale Dunării în Marea Neagră.

În Delta Dunării sunt numeroase specii de **alge** brune, verzi și albastre. Plantele acvatice sunt: nufărul alb și nufărul galben; alte plante plutitoare: lintița, peștișoara, precum și plante carnivore. Pe **grindurile** fluviiale cresc plopi albi, plopi negri, mai multe specii de salcie, vâsc, cătină, mure, ciuperci, frasinul pufos, vița sălbatică, garoafa de nisip, pipirigul, stejarul brumăriu, păducelul, măceșul, cornul, iar în apropierea mării cresc pelinul, iarba sărată și volbura de nisip.

Dintre insecte întâlnim: țânțarii, buhaiul de baltă, libelulele, tăunii.

Principala bogăție a deltei este peștele: crapul, plătica, știuca, somnul, roșioara, păstruga, caracuda, morunul, nisetrul, babușca, cega, chefalul, șalăul, bibanul, carasul, hamsia, sardeaua, amurul alb, țiparul, anghila, calcanul. La gurile Dunării trăiește o specie mică de rechini. Peștii sunt o sursă importantă de hrană pentru păsările și mamiferele acvatice.

O parte dintre păsările care trăiesc în Delta Dunării sunt specii **sedentare**: pescărușul, stârcul, lăcarul cenușiu, piciorongul, cufundacul, lopătarul, fluierarul, cristeiul, stâncuța, vulturul, chirighița, bufnița, șoimul dunărean, vânturelul, lișița, găinușa de apă, prundașul, porumbelul de scorbură, călifarul alb și corcodelul. Mai întâlnim: barza, cioara, ciocănitoarea, guguștiucul, pițigoiful, vrabia, vulturul codalb. Majoritatea păsărilor fac parte din categoria păsărilor **migratoare**.

Lumea mamiferelor este bine reprezentată prin animale ca: vidra, nurca, enotul, bizamul, șobolanul de apă, nevăstuica, pisica sălbatică, nutria, vulpea și lupul de stof. Se mai întâlnesc în zonele cu teren stabil mistrețul, dihorul, bursucul, căprioara și în iernile în care Dunărea îngheață, elanul în pădurea Caraorman. La gurile Dunării trăiesc delfini, iar pe litoralul nordic foca cu burtă albă.

În regiunea de la gurile Dunării mai întâlnim: 5 specii de broaște, tritonul cu creastă, 4 specii de șopârle, șerpi de apă și broaște țestoase. În pădurea Letea sunt vipere.

Dunărea îngheață uneori iarna, iar bălțile și lacurile îngheață întotdeauna iarna.

Delta Dunării este un monument al naturii protejat prin lege.

Vocabular

mirific: minunat, splendid

exotic: cu caracteristici neobișnuite, ciudate

moluște: animale cu corpul moale, lipsit de schelet intern

amfibieni: animale vertebrate (cu schelet) care pot trăi în apă și pe uscat

alge: plante acvatice de culoare verde, roșie sau brună

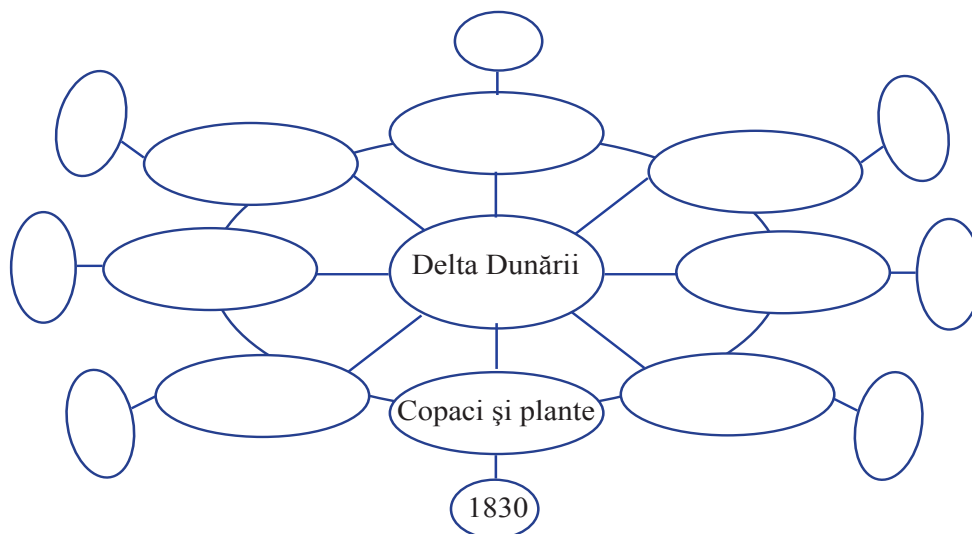
grind: mică ridicătură de teren de formă alungită

sedentar: căruia nu-i place să umble, să facă mișcare, care stă mai mult acasă

migrația: deplasarea în masă a unor animale dintr-o regiune într-alta

Organizatori grafici

1. Desenează un organizator grafic (pânza de păianjen) asemănător celui din imagine și completează-l după model (specia și numărul).

2. Desenează un organizator grafic ca cel de mai jos și completează cu informații din text.

Specii	Plante	Insecte	Pești	Păsări	Mamifere
Denumire	nufăr				
	măceș				
	volbură				

Să scriem corect!

1. Bunica **va** sosi mâine.
2. La sosirea din excursie, **v-a** așteptat tata.

va/ v-a ➔

- Se scrie **va** când cuvântul se află într-o expresie ce exprimă o acțiune care urmează să aibă loc.
- Se scrie **v-a** când sunt două cuvinte diferite care se rostesc într-o singură silabă.

1. Selectează forma corectă a cuvintelor, apoi transcrie propozițiile.

- Mihai **va/ v-a** exersa la pian.
- Doamna învățătoare **va/ v-a** felicitat pentru rezultatele obținute la concurs.
- **Va/ V-a** sosi vara cu miresele îmbietoare.
- Bunica **va/ v-a** adus multe dulciuri.

2. Alcătuieste câte două enunțuri cu fiecare din cuvintele **va** și **v-a**.

Recapitulare

Legenda privighetorii

după Charles Perrault

Într-o bună dimineață, împăratul păsărilor voi să știe care dintre supușii săi cântă mai frumos. Așa că le porunci celor mai **vestiți** cântăreți să se adune cu mic cu mare la curtea împărătească.

Imediat ce-au aflat, păsările s-au adunat în pădure, s-au sfătuit și au ales apoi din mijlocul lor pe trei dintre ele: grangurul, mierla și privighetoarea.

Cele trei păsări nu stătură prea mult pe gânduri și porniră spre curtea împărătească.

Grangurul, cu penele aurii și negre pe coadă, care strălucesc frumos la lumina soarelui, fu lăsat să meargă înainte.

Porni **țanțoș** în frunte, fiind urmat de mierlă. Aceasta ținu **morțiș** să meargă după el, zicând că ea are cioc auriu și îmbrăcăminte neagră și strălucitoare ca mătasea și ea trebuie să meargă după dânsul.

Privighetoarea, fiind cea mai mititică și având îmbrăcăminte cea mai simplă, rămase în urmă, mergând cu capul plecat, umilită de cele două păsări mai arătoase.

Cum ajunse grangurul la curtea împărătească, împăratul se minună când văzu cât de frumos e și îl primi cu mare cinste. Îl puse apoi în capul mesei și-l pofti să cânte.

Grangurul începu atunci să cânte, încrezător în forțele sale.

Împăratul îl ascultă și fu foarte mulțumit de cântecul său, laudându-l.

Apoi urmă mierla. Cum o văzu și pe mândra mierlă, împăratul impresionat o pofti și pe ea la masă să cânte.

Aceasta cântă mult mai frumos decât grangurul.

Veni apoi rândul privighetorii, care intră la împărat sfioasă.

Când o văzu împăratul atât de **pricăjită** și de umilă, se întrebă mirat ce caută la curtea lui și nu o pofti alături de el la fel ca și pe ceilalți oaspeți de mai înainte.

– Să nu vă fie cu supărare, Înalt Împărate, îi răspunse privighetoarea, dar și eu am fost trimisă de neamul meu la Înălțimea Voastră să vă cânt.

– Cântă atunci, zise împăratul zâmbind, să văd de ce ești în stare.

Privighetoarea își dresă mai întâi glasul și începu să cânte cu privirea plecată. Cântă așa cum știa ea să cânte, altfel decât celelalte.

Împăratul rămase fermecat de frumusețea cântecului ei. Nu auzise nicicând un glas atât de duios și plăcut.

După ce sfârși, împăratul nu o mai lăsă să stea departe de el, ci o așeză la masă, alături de el, în locul grangurelui.

Îi dădu apoi darul cel mai mare, promis celui mai bun „cântăreț”.

După ce se sfârși masa, oaspeții plecară care încotro.

În fruntea celorlalți cântăreți porni de data asta privighetoarea. A fost urmată de mierlă, care cântase ceva mai frumos decât grangurul.

Iară grangurul, cu toată frumusețea penajului său și cu toată înfumurarea lui, rămase în urmă, uimit.

Privighetoarea a rămas de atunci cea mai frumoasă și măiastră cântăreață din tot neamul păsăresc.

1. Răspunde la întrebări.

- Ce a vrut împăratul păsărilor să afle?
- Ce păsări s-au prezentat la curtea împăratului?
- În ce ordine au intrat aceștia la împărat?
- Cum era grangurul? Dar mierla?
- De frumusețea cărei păsări s-a minunat împăratul?
- Ce pasăre l-a impresionat?
- Ce pasăre a primit titlul de cel mai bun cântăreț?

Vocabular

vestiți: cunoscuți, faimoși
țanțoș: mândru, îngâmfat, fudul
morțiș: musai, neapărat, negreșit
pricăjită: descurajată, abătută, amărâtă

2. Găsește cuvinte cu înțeles asemănător pentru: *vestit, țanțoși, mândră, oaspete, invită, glasuri, adună.*

3. Alcătuieste câte două enunțuri cu fiecare din cuvintele *va* și *v-a*.

4. Realizează un cvintet (poezie formată din cinci versuri) despre privighetoare, după următoarea structură: **a.** primul vers – cuvântul care denumește pasărea

b. al doilea vers – două cuvinte care exprimă însușirile acesteia

c. al treilea vers – trei cuvinte care să exprime acțiuni ce se termină în „-ând” sau în „-ind”.

d. al patrulea vers – o propoziție din patru cuvinte care să exprime sentimentele tale

e. al cincilea vers – un cuvânt care exprimă esența primului vers.

Evaluare - fișă

Realizează o fișă cu titlul „După fluturi”, în care să rezolvi cerințele de mai jos.

1. Scrie un text creativ, continuând introducerea dată.

După fluturi

Soarele timid al dimineții își trimite razele plâpânde peste poiana care freacă de viață. Florile multicolore și parfumate, fluturii jucăuși și găzele încântă privirile curioase ale Laurei și ale Corinei, ademenindu-le la joacă. Le vine ideea să caute informații despre fluturi. Iată ce au găsit:

„În lume există aproximativ 20 000 specii de fluturi. Fluturii se înmulțesc prin ouă. Ei se dezvoltă trecând prin 4 stadii: ou, larvă (omidă), crisalidă și fluture. Fluturii au nevoie de căldura emisă de soare pentru a putea zbura. Unii fluturi pot zbura cu o viteză de 50 km/oră. Se spune că fluturii pot vedea doar 3 culori: roșu, verde și galben. Se hrănesc cu nectar din flori. Fluturii nu pot auzi, dar pot simți vibrații. Ei miros cu antenele lor. Cel mai mare fluture din lume este fluturele Regina Alexandra, iar cel mai mic fluture este Albastru-Pitic de Vest.”

2. Scrie într-un organizator grafic informațiile despre fluturi, din introducerea de mai sus.

3. Desenează conturul unui fluture, în interiorul căruia să scrii textul unei felicitări adresată bunicilor.

	S	B	FB
1	Îndeplinește următorii descriptori cu patru omisiuni: - corelarea conținutului textului creativ cu titlul - corelarea introducerii cu celelalte părți ale textului creativ - scrierea corectă din punct de vedere gramatical și ortografic - așezarea corectă a textului în pagină - complexitate/originalitate	Îndeplinește următorii descriptori cu două-trei omisiuni: - corelarea conținutului textului creativ cu titlul - corelarea introducerii cu celelalte părți ale textului creativ - scrierea corectă din punct de vedere gramatical și ortografic - așezarea corectă a textului în pagină - complexitate/originalitate	Îndeplinește următorii descriptori cu o omisiune sau fără omisiuni: - corelarea conținutului textului creativ cu titlul - corelarea introducerii cu celelalte părți ale textului creativ - scrierea corectă din punct de vedere gramatical și ortografic - așezarea corectă a textului în pagină - complexitate/originalitate
2	- scrierea informațiilor în proporție de o treime într-un organizator grafic - așezarea corectă a informațiilor în organizator	- scrierea informațiilor în proporție de două treimi într-un organizator grafic - așezarea corectă a informațiilor în organizator	- scrierea tuturor informațiilor într-un organizator grafic - așezarea corectă a informațiilor în organizator
3	- redactarea mesajului felicitării	- redactarea mesajului felicitării și a formulei de adresare sau a formulei de încheiere	- redactarea conținutului felicitării și desenarea conturului unui fluture

„Pământul râde prin flori.”
Ralph Waldo Emerson

Conținuturi:

- Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare
- Invitația
- Compunerea unui text creativ în care se introduce dialogul
- Extragerea unor informații de detaliu din textul literar
- Povestirea scrisă a unui text de mică întindere după un plan de idei
- Textul creativ în care se introduc expresii și cuvinte de sprijin
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupurile *ia, ie, ea, ua, oa, uă*
- Textul literar narativ (actualizare)
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin vocale duble
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin consoane duble
- Scrierea corectă a cuvintelor *mai/ m-ai*

Vizită

după Ion Luca Caragiale

M-am dus la Sf. Ion să fac o vizită doamnei Maria Popescu, o veche prietenă, ca s-o felicit pentru **onomastica** unicului său fiu, Ionel Popescu, și i-am dus băiețelului o minge mare de cauciuc. Cadoul a făcut mare plăcere copilului, pe care l-am găsit îmbrăcat ca un **maior** de **roșiori**. După formalitățile de rigoare, am început să vorbim despre vreme, despre agricultura - dl. Popescu, tatăl, este mare agricultor.

Pe când doamna Popescu-mi expune părerile ei sănătoase în privința educației copiilor, auzim dintr-o odaie de alături o voce de femeie:

– Uite, coniță, Ionel nu s-astâmpără!

– Ionel! vin' la mama!

Apoi, către mine încet:

– Nu știi ce **ștregar** se face... și deștept...

Dar vocea de dincolo adaugă:

– Coniță! Uite Ionel! Vrea să-mi răstoarne mașina!...

– Astâmpără-te, că te arzi!

– Ionel! strigă iar madam Popescu;

Ionel! vin' la mama!

– Sări, coniță! Varsă spiritul! S-aprinde!

– Ionel! strigă iar mama și se scoală repede să meargă după el. Dar pe când vrea să iasă pe ușă, apare micul maior cu sabia scoasă și-i oprește trecerea. Mama îl ia în brațe și-l sărută...

– Nu ți-am spus să nu te mai apropii de mașină când face cafea, că dacă te-aprinzi, moare mama? Vrei să moară mama?

– Dar, întrerup eu, pentru cine ați poruncit cafea, madam Popescu?

– Pentru dumneata.

– De ce vă mai deranjați?

– Nu e niciun deranj!

Maiorul atârnă toba de gât, pune trâmbița la gură și începe să bată toba și să sufle în trâmbiță.

– Ionel! Ionel!! Spargi urechile dumnealui! Nu e frumos, când sunt musafiri!

Apoi, cu sabia scoasă, începe să atace tot ce-ntâlnește-n cale. În momentul acesta, jupâneasa intră cu tava aducând dulceață și cafele. Cum o vede, maiorul se năpustește asupra ei.

– Ține-l, coniță, că mă dă jos cu tava!

Madam Popescu se repede să taie drumul maiorului. Jupâneasa este salvată; dar madam Popescu primește în obraz, dedesubtul ochiului drept, o puternică lovitură de spadă.

– Vezi? Vezi dacă faci nebunii? era să-mi scoți ochiul... Ți-ar fi plăcut să mă omori? Sărută-mă, să-mi treacă și să te iert!

Maiorul sare de gâtul mamei și o sărută... Mamei îi trece; iar eu, după ce am luat dulceața, mă pregătesc să sorb din cafea...

Maiorul ia cu lingura din **cheseaua** de dulceață...

– Ajunge, Ionel! destulă dulceață, mamă! iar te-apucă stomacul...

Maiorul ascultă, apoi iese cu cheseaua în hol.

– Unde te duci? întreabă mama.

– Vin acu'! răspunde Ionel.

După un moment, se-ntoarce cu cheseaua goală și o pune pe o masă.

Am lăsat pe madam Popescu liniștită cu scumpul ei maior și am ieșit. Mi-am pus șoșonii și paltonul și am plecat. Când am ajuns acasă, am înțeles de ce maiorul ieșise cu cheseaua în hol – ca să-mi toarne dulceață în șoșoni.

Să înțelegem textul!

1. Cu ce ocazie a mers autorul în vizită la vechea sa prietenă, doamna Maria Popescu?
2. Ce primește Ionel în dar de la musafir?
3. Care sunt personajele pe care le-a supărat Ionel?
4. Ce a făcut Ionel când a ieșit cu cheseaua în hol?
5. Crezi că băiatul s-a comportat cuviincios? Motivează-ți răspunsul.

Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare

Să descoperim!

1. Cum se adresează fetița învățătorului? Ce formule de adresare folosește aceasta?
2. Cum se adresează băiatul prietenului său, Sorin? Ce formulă de adresare folosește acesta?

Să reținem!

Atunci când comunicăm cu persoane apropiate (colegi, prieteni, familie) ne adresăm obișnuit, familiar.

În situația în care comunicăm cu persoane mai în vârstă folosim formule de adresare politicoase (vă rog, îmi permiteți, mă scuzați).

Să exersăm!

1. Cum se adresează musafirul doamnei Maria Popescu? Transcrie enunțul din care reiese modul de adresare al acestuia.
2. Imaginează-ți că mergi la bibliotecă să împrumuți cartea „Nuvele și schițe” de Ion Luca Caragiale. Redă dialogul pe care îl porți cu doamna bibliotecară.

JOCURI

Joc de rol

Interpretați ultimul dialog dintre Ionel și mama sa, imaginându-vă un alt sfârșit al întâmplării.

Joc de cuvinte

Găsește cuvinte formate dintr-o singură silabă.

PORTOFOLIU

Caută informații și scrie într-o fișă cum trebuie să te porți atunci când primești în vizită pe cineva.

LECTURĂ

Citește textul „Bubico...” de Ion Luca Caragiale.

Vocabular

onomastică: ziua în care cineva își serbează numele
maior: grad în armată
ștrengar: copil zburdalnic, care se ține de pozne
roșior: ostaș din vechea armată română
chesea: vas mic de sticlă, de cristal sau de porțelan în care se ține dulceața

3. Citește replicile de mai jos și recunoaște personajul pentru fiecare dintre acestea.

„– Uite, conia, Ionel nu s-astâmpără!”

„– Vezi? Vezi dacă faci nebunii? era să-mi scoți ochiul... Ți-ar fi plăcut să mă omori?”

„– Dar, întrerup eu, pentru cine ați poruncit cafea, madam Popescu?”

4. Interpretează împreună cu un coleg dialogul din fragmentul marcat în text.

5. Transcrie, din text, câte o replică din care reiese comportamentul neadecvat al lui Ionel față de slujnică și față de mama sa.

6. Citește și transcrie fragmentul din care reiese că musafirul își dă seama de motivul pentru care Ionel a ieșit în hol cu cheseaua.

Invitația

Să descoperim!

1. Cine organizează evenimentul?
2. Care este data desfășurării evenimentului?
3. Care este locul desfășurării evenimentului?
4. Cum se numește spectacolul?
5. La ce oră va avea loc acesta?

Invitația este un text scris prin care o persoană (sau un grup de persoane) este chemată la un **eveniment** (aniversare, spectacol, activitate sportivă etc.). Aceasta trebuie să conțină date despre: **data, locul, ora, denumirea și tipul evenimentului**.

Să exersăm!

1. Realizează o invitație adresată unui prieten prin care îl inviți la aniversarea zile tale de naștere.
2. Redactează o invitație adresată părinților prin care îi inviți la spectacolul organizat cu ocazia Zilei Europei.

Compunerea unui text creativ în care se introduce dialogul

Să descoperim!

Captivat de joacă

Într-o zi însorită din vacanța de primăvară, Alexandru a plecat spre casa bunicilor.

Pe drum s-a întâlnit cu vecinul său, Adrian, care-i propune:

– Hai să ne jucăm, Alexandru!

Acesta îi răspunde:

– Numai puțin, că trebuie să ajung la bunici.

Dar ei s-au antrenat la joc și nici n-au simțit cum a trecut timpul. Era aproape de asfințit.

Bunicul lui Alexandru trecea spre casă. El îl întreabă pe nepot:

– Ce faci aici, nepoate? Eu am fost la voi acasă și părinții tăi mi-au spus că plecasei spre noi.

– Așa e, bunicule. Dar...

– Mergi repede acasă și spune-i mamei tale că te-ai întâlnit cu mine.

– Să mă ierți bunicule, dar eu...

Bunicul se depărtă fără să-i răspundă, iar Alexandru se îndreptă spre casă, simțindu-se vinovat.

1. Cine este vorbitorul în textul creativ de mai sus?
2. Cine este ascultătorul?
3. Unde se scrie linia de dialog?
4. Scrie replicile fiecărui personaj (Alexandru, Adrian, bunicul).
5. Care este semnul utilizat înaintea vorbirii fiecărui personaj?

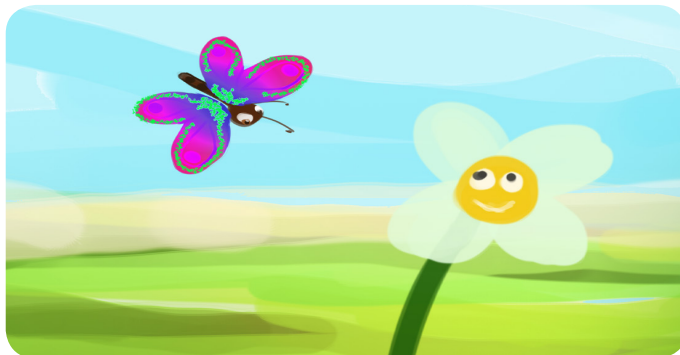
Să exersăm!

1. Imaginează-ți un dialog alcătuit din 4-5 replici, între Alexandru și mama sa, atunci când acesta ajunge acasă.

2. Realizează un text creativ în care să introduci următorul dialog:

- Despre cine este vorba în această poveste?
- În această poveste este vorba despre fata babei și fata moșului.
- Ce personaj ai vrea să fii?
- Eu aș vrea să fiu Sfânta Duminică.
- De ce?
- ...

3. Scrie un text creativ în care să introduci dialogul dintre o narcisă și un fluture.

Heidi, fetița munților

după Johanna Spyri

Într-o dimineață senină și însorită de iunie, se vedeau două siluete urcând cărarea îngustă de munte.

După un urcuș de peste trei sferturi de ceas, ajunseră în vârful muntelui. Coliba bunicului se afla pe o ieșitură de stâncă. În spatele colibe se înălțau trei pini bătrâni, cu ramuri lungi și groase.

Se duse direct la bătrân și, întinzându-i mâna, spuse:

– Bună seara, bunicule!

– Ei, ce-nseamnă asta? întrebă el **ursuz**, strângându-i mâna fetei.

Heidi era **fascinată** de înfățișarea bătrânului, cu barba lungă și stufoasă și sprâncenele cărunte. Se opri în fața lui, privindu-l. Bătrânul ridică ochii, iar ea continuă să stea acolo nemșcată.

– Ce vrei? o întrebă el.

– Vreau să văd ce ai în casă, spuse Heidi.

– Haide! o chemă bunicul și se ridică, pornind înaintea ei spre colibă și ajunseră într-o cameră, care ocupa tot parterul colibe. O masă și un scaun erau aproape singurele piese de mobilier. Într-un colț se afla patul bunicului.

– Unde-am să mă culc, bunicule?

– Unde vrei, răspunse bătrânul.

Se urcă în pod, unde găsi o grămadă mare de fân cu miros îmbătător.

– Voi dormi aici, bunicule! strigă ea. E foarte plăcut sus, în fân! Vino și tu, să vezi ce frumos este!

– A, lasă că știu eu cum e, răspunse bătrânul.

– Acum îmi pregătesc patul, continuă fetița, în timp ce se agita încoace și-ncolo, dar vreau să-mi aduci un cearșaf.

– Bine, și trase afară o bucată lungă de pânză aspră – singurul cearșaf pe care-l avea.

Îl duse în pod, unde Heidi își pregătise deja un culcuș.

Timpul până seara trecu repede. Heidi începu să zburde și să se joace în jurul copacilor. Heidi mângâia caprele, încântată de drăgălășenia lor.

– Sunt ale noastre, bunicule? Amândouă sunt ale noastre? Vor sta mereu cu noi?

Întrebările lui Heidi veneau una după alta, așa că bunicul ei avea timp să-i răspundă doar cu:

– Da, da....

– Eu trebuie să închid caprele, așa că du-te și somn ușor!

– Noapte bună, bunicule! Cum le cheamă pe capre?

– Cea albă se numește Lebăduța, iar cea cafenie, Ursulica.

– Noapte bună, Lebăduțo, noapte bună, Ursulico! le ură Heidi. Apoi, se așeză la masă și începu să mănânce, după care intră în casă și se culcă, unde adormi adânc ca o prințesă într-un așternut de mătase.

Nu peste multă vreme, bătrânul se duce și el la culcare. În timpul nopții, vântul deveni **năpraznic** și bătrânul se sculă.

– O să se sperie copila, murmură el încet și urcă pe scară, oprindu-se lângă patul ei.

Fetița dormea sub **cuvertura** groasă cu obrazii îmbujorați de somn. Expresia fericită de pe fața copilei dădea de înțeles că visa frumos. Bătrânul o privi până când luna dispăru în nori și se întoarse să se culce și el din nou.

Extragerea unor informații de detaliu din textul literar

1. Răspunde la întrebări.

- În ce lună a anului se petrece întâmplarea?
- Unde se afla coliba bunicului?
- Ce se găsea în spatele colibei?
- Cum erau ramurile pinilor?
- Ce înfățișare avea bătrânul?
- Care erau piesele de mobilier din camera bunicului?
- Ce a găsit Heidi în pod?
- Unde și-a pregătit fetița patul?
- De cine era Heidi încântată?
- Cum se numeau cele două capre?
- De ce a urcat bunicul, în timpul nopții, la fetiță?
- Când s-a întors bunicul de la fetiță?

2. Găsește în fragmentele marcate informații de detaliu despre pini, momentul zilei, mirosul fânului, capră, obrajii fetei și transcrie:

enunțul din care află cum sunt pinii;

cuvântul care arată momentul zilei, când Heidi ajunge la bunic acasă;

enunțul din care reiese cum era mirosul fânului;

adjectivul care exprimă însușirea caprei Lebăduța;

enunțul din care reiese cum sunt obrajii lui Heidi.

3. Pălăriile gânditoare

○ *Informează*

Despre ce este vorba în textul „Heidi, fetița munților”?

● *Spune ce simți*

Ce-ți place mai mult din text? Motivează-ți răspunsul.

● *Aspecte negative*

Cu ce moment prezentat în text nu ești de acord?

● *Aspecte pozitive*

Cine este personajul care îi poartă de grijă lui Heidi?

● *Generează idei noi*

Imaginează-ți un dialog cu Heidi.

● *Clarifică*

Crezi că lui Heidi îi plăcea să stea la bunic?

JOCURI

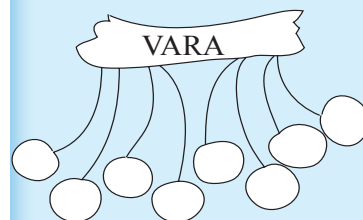
Joc de rol

Imaginează-ți un dialog între Heidi și cele două capre. Heidi roagă caprele să-i descrie împrejurimile.

Joc de cuvinte

Realizează un desen asemănător celui din imagine.

Scrie în conturul cireșelor cuvinte ce denumesc caracteristici ale anotimpului vara.

PORTOFOLIU

Realizează un colaj, folosind imagini din diverse zone (munte, deal, câmpie), în care să fie prezentat anotimpul vara.

LECTURĂ

Citește poezia „Zi de vară” de George Topîrceanu.

Vocabular

colibă: casă mică și sărăcăcioasă

ursuz: morocânos, neprietenos

fascinată: încântată, captivată

năpraznic: cumplit, fioros, neașteptat

cuvertură: pătură

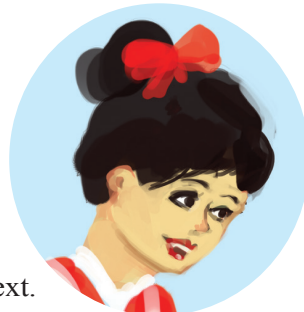
Povestirea scrisă a unui text de mică întindere după un plan de idei

Să descoperim!

1. Citește fragmentele delimitate ale textului „Heidi, fetița munților” după Johanna Spyri.

2. Planul de idei este:

- a. Heidi parcurge drumul spre coliba bunicului.
- b. Fata se întâlnește cu bunicul.
- c. Bunicul îi prezintă nepoatei camera ei.
- d. Heidi este captivată de drăgălășenia caprelor.
- e. Bunicul veghează somnul nepoatei.

3. Povestește oral, dezvoltând planul simplu de idei cu detalii din text.

4. Povestirea scrisă a acestui text poate fi:

*Într-o frumoasă zi de iunie, Heidi pleacă spre coliba bunicului.
Seara, după un drum lung, aceasta este întâmpinată cu drag de bunic. Ea este fascinată de barba lungă, stufoasă și de sprâncenele acestuia.
Curiozitatea fetei de a afla ce este în casă l-a făcut pe bunic să-i prezinte camera. Ea este atrasă de mirosul îmbietor al fânului din pod, unde își pregătește culcușul.
Heidi cercetează curtea casei, fiind încântată de drăgălășenia celor două capre.
Seara, fata urcă la culcușul pregătit, iar peste noapte, din cauza furtunii, somnul îi este vegheat de bunicul grijuliu.*

Să reținem!

Pentru a povesti în scris un text, parcurgem următoarele etape:

- Citim textul.
- Delimităm textul în fragmente.
- Formulăm ideea principală a fiecărui fragment.
- Povestim oral, îmbogățind planul de idei cu detalii din text.
- Redactăm povestirea.

Să exersăm!

1. Povestește în scris textul „Fructul cel mai valoros”, de la pagina 24, după următorul plan de idei.

- a. Tatăl le cere celor trei feciori să plece în lume pentru a căuta fructul cel mai valoros.
- b. Primii doi fii se întorc acasă cu cele mai gustoase și scumpe fructe.
- c. Fiul cel mic consideră că învățătura este fructul cel mai valoros.

2. Povestește în scris textul „Leul și șoricelul” după Esop, de la pagina 36.

Textul creativ în care se introduc expresii și cuvinte de sprijin

Să descoperim!

1. Având următoarele expresii și cuvinte de sprijin: *înviorată*, *ploaie călduță*, *sclipitoare*, *mireasmă îmbătătoare*, *leagănă*, *încântă*, *curioase*, putem alcătui un text creativ ca cel de mai jos.

După ploaie

În poiana *înviorată* după o *ploaie călduță*, fluturii zglobii dansează neîncetat. Razele *sclipitoare* ajută florile scăldate în rouă să-și usuce petalele catifelate.

O *mireasmă îmbătătoare* plutește în aer și se împrăștie peste haina verde a pădurii.

Neobosita albină adună aurul dulce din flori. Narcisele parfumate, lălelele colorate și liliacul îmbobocit se *leagănă* vesele în calea vântului grăbit.

Decorul colorat *încântă* privirile *curioase* ale trecătorilor.

Să exersăm!

1. Alcătuieste un text creativ, folosind aceleași expresii și cuvinte de sprijin. Dă-i un titlu potrivit.
2. Redactează un text creativ cu titlul „Împărăția păsărilor”, în care să introduci expresii selectate din povestea „Legenda privighetorii” după Charles Perrault de la pagina 43.
3. Eseul de 5 minute

Scrive timp de cinci minute un text creativ folosind cuvintele: *minge*, *veseli*, *bunici*, *latră*, *interesantă*, *zburdă*, *el*. Dă-i un titlu potrivit.

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupurile ia, ie, ea, ua, oa, uă

1. Desparte în silabe cuvintele următoare: *pian*, *pleacă*, *prieten*, *coală*, *măseaua*, *soare*, *rouă*, *nouă*, *deal*.
2. Scrie la numărul singular cuvintele: *cozi*, *porți*, *culori*, *flori*, *școli*, *secerători*.
3. Selectează cuvintele scrise corect, apoi transcrie-le în caiet.

ianoarie/ ianuarie
femea/ femeia
iepure/ epure

zioa/ ziua
oală/ uală
doo/ două

oaie/ uaie
uare/ oare
fuaie/ foaie

evaluare/ evaloare
noiembrie/ noembrie
foarte/ fuoarte

4. Selectează forma corectă a cuvintelor și alcătuieste câte un enunț cu acestea.

douăzeci/ doozeci

acoarele/ acuairele

ieșire/ eșire

creon/ creion

caiet/ caet

Hoinar

după Emil Gârleanu

O clipă ținu noaptea, cât țin nopțile de vară, când întunericul e numai o strângere de aripi a luminii. Și totuși, îndată ce se trezi, fluturelui, în răcoarea umedă a dimineții, i se păru că dormise de când lumea; de aceea zise în sine, bănuind: „Ce Dumnezeu răsare soarele atât de târziu!”

Fluturile își pâlpoi de câteva ori aripile și, din vârful galben al tulpinii de lumânărică, unde poposise de cu seară, își luă, zglobiu, zborul. Fiindcă nu fusese de mult pe la târg, o luă într-acolo.

Curând zări o grădină cu fel de fel de flori. **Cununi** de zorele se împleteau, cu florile deschise, fragede, liliachii bătând în albastru, acoperite de rouă ca de niște nestemate. „Fragede flori”, gândi fluturașul și, bătându-și aripile albastre stropite cu aur, le sărută pe rând. „Aici o să stau astăzi pe vremea **arșiței**”, gândea ștregarul. Dar tot privind la ele, găsi zorelelor un **cusur**; prea își schimbau fața; dimineața într-un fel, la amiază într-alt fel, iar seara se-nchideau morocănoase. „Nu-s statornice.”, adăugă **craiul** și plecă mai departe. Cum zbură, așa, deasupra straturilor, mirosul rozetei îi umezi sufletul. Repede se coborî de se așeză pe o tulpină de rozetă. Și cum rămăsese pierdut, răsuflând mireasma îmbătătoare, se gândea: „Nu e floare mai fermecătoare ca rozeta! În mireasma ei să mori, și mori fericit.” Gândind astfel, privi mai bine tulpina florii. Cine-l pusese? Mâhnit, își mai schimbă din păreri: „Într-adevăr, îmbătător miros, dar de ce oare firea nu îmbină niciodată toate însușirile la un loc? Poftim, privește, cine împrăștie o asemenea mireasmă! Ce flori mărunțele, pipernicite, aproape verzi, ca și frunzele!” Și fiindcă în clipa aceea veni până la el adierea unor crini, urmă: „Ce are a face rozeta cu crinii, cu crinii albi ca spuma laptelui!” Fără să stea în cumpănă, își făcu vânt spre **lujerul** înalt, subțire al unui crin întârziat. Așezându-se în **potirul** parfumat, alb ca zăpada, își destinse aripile puțin, să se odihnească, dar observă că se umpluse de praful galben al florii și se necăji: „Foarte mulțumesc de gazdă, dacă e vorba să ies mânjit!... Și unde mai pui că aici stai ca într-o mănăstire.” Se înalță în aer. Se încălzise grozav. „Parcă e mai cald ca la câmp”, gândi sprințarul. Din zbor fură o sărutare unei cicori, rătăcită pe acolo cine știe cum. Și cicoarea îi aminti de câmp. „Tot mai frumos e câmpul... Dar nu-i vorbă, și-n grădină!...” Și parcă departe, într-un colț, zări o floare necunoscută. Grăbi, dar, deodată, începu **să orbecăiască**. Nici nu băgase de seamă că se întunecase. Nu mai vedea nimic.

Neputând să mai zboare, se lăsă, la întâmplare, pe un spin uscat, să aștepte zorii, suspinând nemulțumit: „Ce Dumnezeu se-nnoptează așa devreme!...”

„Când alergi prea mult, nu te alegi cu nimic.”

Textul literar narativ (actualizare)

Să exersăm!

- Răspunde la întrebări.
  - Pe ce floare a înnoptat fluturele?
  - Ce flori a întâlnit acesta în grădină?
  - Cum a descris fluturele fiecare floare întâlnită?
  - De ce crezi că fluturele nu era mulțumit?
  - Cui a dat autorul denumirea de hoinar? De ce?
- Caută în text alte denumiri date de autor fluturelui.
- Selectează patru expresii deosebite din text și alcătuiește enunțuri cu acestea.
- Transcrie din text enunțurile prin care fluturele își exprimă dezamăgirea în legătură cu cele două momente ale zilei.
- De ce crezi că fluturele era nemulțumit de sosirea dimineții și a nopții?
- Scheletul de recenzie (prezentarea pe scurt a textului)
  - Scrive într-o propoziție despre ce este vorba în text.
  - Redă într-o expresie ce conține textul.
  - Redă printr-un cuvânt ce conține textul.
  - La ce culoare te gândești când citești textul. De ce?
  - Scrive cea mai importantă idee din text.
  - Realizează un desen care să surprindă esențialul textului.

- Motivează folosirea semnelor de punctuație în propozițiile:
  - Cine-l pusese?
  - Ce flori mărunțele, pipernicite, verzi ca și frunzele sunt acestea!

8. Lectura cu creionul în mână

Enumeră în ordinea în care apar în text, locurile pe unde a hoinărit fluturele.

9. Povestește primul fragment al textului.

JOCURI

Joc de rol

Imaginați-vă și interpretați dialogul dintre fluture și zorele.

Joc de cuvinte

Spune repede și bine!
Bucură-te cum s-a bucurat
Bucurica de bucuria lui
Bucurel
Când s-a întors bucuros de
la București.

PORTOFOLIU

Realizează un text de 5-7 rânduri în care să folosești expresiile deosebite din text.

Scrive acest text pe o coală de hârtie și decorează-o pe margine cu imagini ale florilor care apar în text.

LECTURĂ

Citește textul „Musculița” de Emil Gârleanu.

Vocabular

hoinar: care umblă mult și fără țintă

cunună: împletitură în formă circulară, făcută din flori

arșiță: căldură mare, caniculă

cusur: defect

crai: împărat, rege, domnitor

lujer: tulpină subțire

potir: pahar de metal prețios, cu picior

să orbecăiască: să umble prin întuneric

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin vocale duble

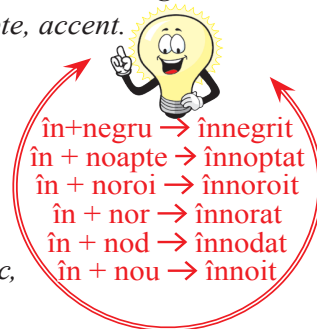
Să exersăm!

1. Alcătuieste enunțuri în care să introduci următoarele cuvinte: *cooperăm, zoologică, știință, fică, alee, scrii, viitor*.
2. Eu scriu una, tu scrii multe. fică, muzeu, liceu, alee, copil, fință, fiu, cenușiu, idee
3. Desparte în silabe cuvintele: *conștiincios, știință, coopta, orhidee, feerie, needucat*.
4. Transformă după model și scrie cuvintele formate.
Fiu - fi - fiii   copil   hazliu   geamgiu   zglobiu   grijuliu

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin consoane duble

Să exersăm!

1. Din câte silabe sunt formate cuvintele: *muzeu, fluture, craii, îmbătătoare, scriitoare, zoologică, ochi*?
2. Transformă următoarele substantive în verbe: *nod, vaccin, accident, noapte, accent*.
3. Transcrie propozițiile de mai jos și subliniază cuvintele scrise cu „nn”.
Din cerul înnorat cad picături mari de ploaie.
Când s-a înnoptat s-a făcut răcoare.
Bianca s-a înnoit cu o rochie de catifea
4. Completează cu litera „n” cuvintele, apoi citește-le.
î_ota   în_egrit   în_ămolit   în_oda   în_ăscut
5. Alege forma corectă a cuvintelor *aces/aces, coperare/cooperare, zologic/zoologic, înalt/înalt, înapoi/înapoi, accesibil/acesibil*. Alcătuieste propoziții cu acestea.

Să scriem corect!

1. Suntem în luna **mai**.
2. Mingea ta este **mai** mare.
3. Bunicul bate pământul cu un **mai**.
4. Îți mulțumesc că **m-ai** ajutat la teme.

mai/ m-ai

- Se scrie **mai** când cuvântul denumește a cincea lună a anului, când ajută la compararea ființelor, obiectelor, fenomenelor și acțiunilor sau când denumește o unealtă sub forma unui ciocan de lemn.
- Se scrie **m-ai** când sunt două cuvinte diferite care se rostesc într-o singură silabă.

1. Alege forma corectă a cuvintelor, apoi transcrie propozițiile.
În luna **mai/m-ai** înflorește liliacul.
Când **mai/m-ai** chemat la tine eram la bibliotecă.
Eu sunt cel **mai/ m-ai** bun înotător din clasă.
2. Alcătuieste două propoziții în care să folosești cuvintele **mai** și **m-ai**, la finalul cărora să scrii semnul întrebării.
3. Introdu cuvintele **mai** și **m-ai** într-un singur enunț.

Recapitulare-evaluare Proiect - Simfonia florilor

Împărțiți în cinci echipe, realizați un proiect, fiecare echipă rezolvând cerințele după cum urmează:
Echipe 1: Pe o coală desenați conturul unei flori cu șase petale. Scrieți pe fiecare petală răspunsurile celor două întrebări pentru fiecare dintre textele studiate în această unitate.

- Unde se petrece acțiunea?   • Ce trăsături fizice și morale au Heidi, Ionel și fluturele?

Echipe 2: Realizați trei invitații adresate colegilor din alte clase, părinților și cadrelor didactice, prin care îi invitați la prezentarea proiectului „Simfonia florilor”.

Echipe 3: Realizați un text creativ cu titlul „Pământul râde prin flori”, în care să introduceți dialogul.

Echipe 4: Realizați planul simplu de idei al textului *Hoinar* după Emil Gârleanu. Povestiți în scris textul după planul de idei realizat.

Echipe 5: Realizați un text creativ cu titlul „Simfonia florilor”, în care să introduceți cuvintele **mai**, **m-ai**, cuvinte care conțin vocale duble și cuvinte care conțin consoane duble.

Proiectul va fi prezentat în clasă de către fiecare echipă, în prezența colegilor de la altă clasă.

*„În timpul verii, cântecul se cântă pe sine însuși.”
William Carlos Williams*

Conținuturi:

- Personaje preferate
- Fișa de lectură
- Proiectul

Pinocchio

după Carlo Collodi

– Unde-ai pus cei patru bănuți? vru să știe Zâna.

– I-am pierdut! răspuse Pinocchio, dar de fapt spusese o minciună gogonată, fiindcă-i avea în buzunar.

Nici nu trânti bine minciuna, că nasul, care și așa-i era destul de lung, îi mai crescuse de două degete.

– Și unde i-ai pierdut?

– Acolo, în pădure.

La cea de-a doua minciună, nasul îi crescuse și mai mult.

– Dacă într-adevăr i-ai pierdut acolo, în pădure – spuse Zâna, o să-i căutăm și o să-i găsim: fiindcă tot ce se pierde în pădurea asta se găsește totdeauna.

– Ah, acum îmi aduc aminte foarte bine – spuse prichindelul de lemn încurcându-se – că n-am pierdut cei patru **gologani**, ci i-am înghițit, fără să bag de seamă, în timp ce beam **doctoria** pe care mi-ai dat-o.

La a treia minciună, nasul i se lungi atât de tare, încât bietul Pinocchio nu se mai putea întoarce în nici un fel.

Dacă voia să se întoarcă înapoi, își izbea nasul de pat sau de geamurile de la fereastră, dacă se întorcea înapoi, și-l izbea de pereți sau de ușă, iar dacă ar fi ridicat puțin capul, cea mai mare primejdie ar fi fost să-i scoată ochii Zânei. Rămase încurcat, nemaiștiind ce să facă și încotro s-o ia.

Zâna îl privea și nu mai putea de râs.

– De ce râzi? o întrebă prichindelul, zăpăcit cu totul și îngrijorat de nasul acela care creștea văzând cu ochii.

– Râd de minciuna pe care mi-ai spus-o.

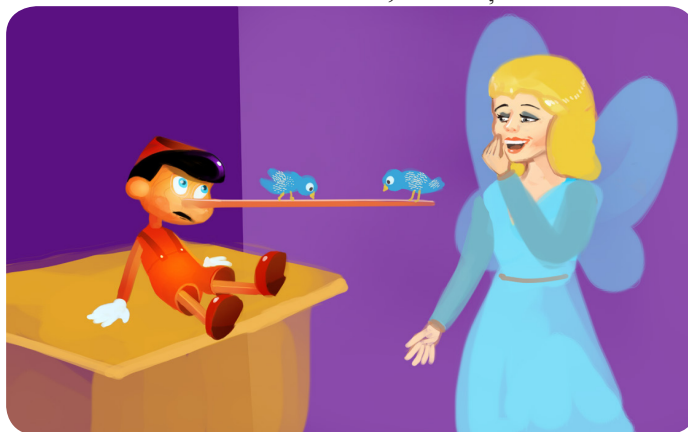
– Dar cum de știi că ți-am spus o minciună?

– Minciunile, dragul meu, se cunosc repede, fiindcă sunt de două feluri:

sunt minciuni care au nasul lung și minciuni care au picioare scurte. La tine sunt tocmai din acelea care au nasul lung.

Pinocchio, neștiind unde să se mai ascundă de rușine, încercă să **spele putina** din odaie, dar nu izbuti. Nasul îi crescuse atât de cumplit, că nu mai putea nicicum să-l scoată pe ușă!...

După cum **lesne** vă puteți închipui, Zâna îl lăsa pe Pinocchio să plângă și să se văicărească mai bine de jumătate de oră, din pricina nasului care nu mai încăpea pe ușă. Asta, ca să-l învețe minte și să-l lecuiască de urâțul **nărav** pe care poate să-l aibă un copil! Dar când îl văzu așa de palid și cu ochii ieșiți din orbite de atâta **bofet**, i se făcu tare milă de el și bătu de trei ori din palme. La semnul asta năvăliră în odaie, pe fereastră, o mie de păsăruici din cele cărora li se spune pestrițe. Și poposind toate pe nasul lui Pinocchio, începură să-l ciugulească atât de bine, încât, în câteva minute, nasul acela din cale afară de lung se făcu din nou precum fusese mai înainte.

Să înțelegem textul!

1. Ce i se întâmpla lui Pinocchio de fiecare dată când mințea?
2. Unde i-a spus Pinocchio Zânei că a pierdut cei patru bănuți?
3. Cine l-a ajutat pe Pinocchio să-și recapete nasul pe care-l avusese înainte?
4. Cum l-au ajutat păsările pe Pinocchio?
5. Explică de ce proverbul „*Minciuna are picioare scurte*” se potrivește textului.

Personaje preferate

Să exersăm!

1. Scrie cuvintele care exprimă însușirile care i se potrivesc lui Pinocchio.

ascultător

mincinos

rușinos

sincer

plângăcios

neascultător

cuminte

2. Recunoaște personajul după indicii.

A mințit că a pierdut cei patru bănuți.
Recunoaște repede minciunile.
Au năvălit în odaie pe fereastră.

3. Descrie personajul preferat din poveste.

4. Completează enunțurile.

Dacă aș fi Pinocchio m-aș simți...
Dacă aș fi Pinocchio aș fi...
Dacă aș fi Zâna m-aș simți...
Dacă aș fi Zâna aș fi...

5. Caută în povestea populară „*Fata din dafin*” cuvinte și expresii care descriu personajele.

6. Enumeră patru personaje preferate, din poveștile citite de tine, motivând alegerea făcută, pentru fiecare dintre acestea.

7. Alcătuieste un scurt text creativ în care personajul principal să fie Pinocchio și să treacă printr-o situație diferită de cea din textul „*Pinocchio*” după Carlo Collodi.

JOCURI

Joc de rol

Citiți textul interpretând rolurile lui Pinocchio, al zânei și al povestitorului.

Joc de cuvinte

Găsește cuvinte care denumesc obiecte, ce conțin grupurile de litere: *che, chi, ghe, ghi*.

PORTOFOLIU

Desenează-l pe Pinocchio așa cum ți-l imaginezi.

LECTURĂ

Citește poezia „*Noapte de vară*” de George Coșbuc.

Vocabular

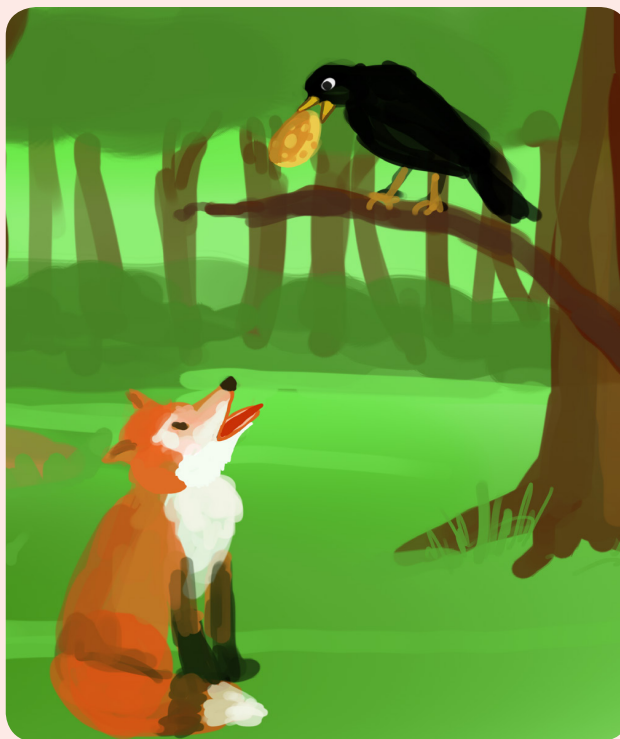
gologani: monede de aramă
doctorie: medicament
să spele putina: să fugă lesne
ușor
nărav: obicei, deprindere rea
bocet: plâns zbuciumat, vaiet

Lectură

Corbul și vulpea

de La Fontaine

Jupânul Corb, pe-o creangă cocoțat,
Ținea în **clonț** un **boț** de caș furat.
Ademenită de mirosul cașului,
Cumătra Vulpe-i spuse-așa **borfașului**:
– Să ne trăiți mulți ani, Măria Voastră,
că sunteți zău, ca din cutie scos!
Iar de-ați avea și glasul **mlădios**
Pe cât v-arată penele frumos
Mă prind c-ați fi vreo Pasăre Măiastră!
Ci corbul, auzind-o, pe gânduri nu mai șade.
Deschide ciocul. Prada cade.
Și vulpea, înghițind-o, îl dăscălește:
– Bade,
Lingușitorii – nu știi, se pare –
Trăiesc pe seama cui le dă crezare.
Dar lecția pe care o-nvățași
O fi făcând cât boțul tău de caș!
Înmărmurit, crocanul juratu-s-a cumplit
Că n-o să se mai lase de-acum păcălit.

1. Răspunde la întrebări.

- Unde era cocoțat corbul?
- Ce a furat acesta?
- De mirosul cui a fost ademenită vulpea?
- Ce pronume de politețe a folosit aceasta?
- Cum era glasul vulpii?
- Cum a reușit vulpea să-l păcălească pe corb?
- Ce învățătură desprindem din text?

2. Alcătuieste propoziții în care să introduci cuvintele de la vocabular.

3. Scrie însușirile corbului și ale vulpii, așa cum reies din text.

4. Creează un dialog între tine și unul dintre cele două personaje.

5. Găsește și alte titluri pe care le consideri potrivite pentru acest text.

6. Transcrie enunțul care prezintă morala (învățătura) desprinsă din text.

Vocabular

jupân: persoană înstărită

clonț: plisc

boț: bucată mică

lingușitor: care laudă cu scopul de a se pune bine cu cineva

borfaș: hoț de lucruri mărunte

ademenită: atrasă, îmbiată

mlădios: melodios, armonios

*Lauda de sine nu miroase-a bine.
Lingușitorii îi amăgesc pe cei creduli.
Prietenul la nevoie se cunoaște.*

Fișa de lectură

Atunci când citești o lectură, este recomandat să realizezi o „Fișă de lectură”, în care să notezi informații importante cu privire la aceasta, pentru a le putea folosi în diferite activități.

Principalele elemente pe care trebuie să le conțină fișa de lectură sunt cele prezentate în model.

Fișă de lectură Model

Titlul lecturii: *Sarea în bucate*

Numele și prenumele autorului: *Petre Ispirescu*

Personajele lecturii: *fiica mică, fiica mijlocie, fiica mare, împăratul-tatăl celor trei fete, fiul de împărat, împărăteasa-mama fiului de împărat, împăratul-tatăl fiului de împărat.*

Locul desfășurării acțiunii: *la curtea unui împărat*

Timpul desfășurării acțiunii: *odată, într-o zi*

Povestirea pe scurt a lecturii:

Într-o zi, un împărat le întrebă pe cele trei fiice ale sale cum îl iubesc. Fiica cea mică îi spune că îl iubește precum iubește sarea în bucate, iar celelalte fiice, ca mierea și ca zahărul.

Împăratul se supără pe fiica cea mică considerând că răspunsul dat de aceasta dovedește că nu îl iubește foarte mult. O alungă de la curtea lui.

Aceasta ajunge la curtea unui alt împărat unde este îndrăgită de împărăteasă și de fiul acesteia.

În scurt timp, fiica cea mică se căsătorește cu fiul împăratului și fac o nuntă mare. La nuntă este invitat și tatăl miresei, căruia fiica sa îi prepară mâncarea fără sare. Astfel i-a dovedit acestuia cât de mult îl iubește, arătându-i că și sarea este la fel de importantă ca mierea și zahărul.

Fișa de lectură poate fi completată și cu alte elemente, în funcție de lectura citită. De exemplu: *fragmentul preferat, învățătura desprinsă din text, exprimarea părerii proprii în legătură cu acțiunile personajelor.*

LECTURĂ

Citește lectura „Aleodor Împărat” de Petre Ispirescu.

Recapitulare

Copiii din crâng

după Konstantin D. Ușinski

Doi copii, un frate și o soră, au pornit într-o zi spre școală. Drumul lor trecea pe lângă un crâng cu umbră deasă. Pe drum era cald și praf, iar în crâng – răcoare și veselie.

– Știi ce, n-ar fi mai bine să mergem în crâng? spuse băiatul surorii sale. Mai avem destul timp să ajungem la școală.

Fetiței îi plăcu îndemnul fratelui ei și amândoi se afundară în **desiș**, printre tufele verzi, pe sub **mestecenii** pletoși.

Primul lucru pe care l-au zărit copiii a fost un gândăcel auriu.

– Joacă-te cu noi, i-au spus ei gândăcelului.

– M-aș juca cu plăcere, răspunse gândăcelul, dar n-am timp: trebuie să-mi adun de mâncare pentru prânz.

– Joacă-te cu noi, i-au spus copiii unei albine galbene și pufoase.

– N-am timp să mă joc cu voi, răspunse albina, trebuie să adun miere.

– Dar tu n-ai vrea să te joci cu noi? o întrebă copiii pe furnică.

Furnica însă n-avea timp nici să-i asculte, se grăbea să-și clădească locuința-i **măiastră**.

Copiii au încercat atunci să intre în vorbă cu veverița, dar veverița a dat din codița ei stufoasă și le-a răspuns că trebuie să strângă alune pentru iarnă.

Porumbelul le-a răspuns și el:

– Eu clădesc un cuib pentru puișorii mei.

Iepurașul cenușiu alerga spre pârâu să-și spele botișorul. Nici florile albe de fragă n-aveau vreme de pierdut cu copiii. Se grăbeau să pregătească la vreme fructele gustoase și zemoase.

Copiilor li se făcu urât, fiindcă în jurul lor toți aveau treabă. Au alergat atunci la pârâu.

– Tot n-ai tu nicio treabă, îi ziseră copiii, hai, joacă-te cu noi!

– Cum? Eu n-am nicio treabă? zise supărat pârâul. Copii leneși ce sunteți! Cine dă de băut oamenilor și animalelor? Cine spală rufe? Cine învârtește roțile morilor? Cine poartă bărcile și stinge focurile? Cine, dacă nu eu?

Copiilor le era din ce în ce mai urât și se gândiră că ar fi făcut mai bine dacă s-ar fi dus întâi la școală și la întoarcerea spre casă ar fi intrat puțin prin crâng. Dar tocmai atunci băiatul zări o **pitulice** mică și frumoasă.

– Ei, cântăreață! îi strigă băiatul. Cred că tu chiar n-ai nicio treabă. Hai, joacă-te cu noi!

– Cum? fluieră supărată pitulicea. N-am prins eu toată ziua musculițe ca să-mi hrănesc puișorii? Mă, dar voi ce-ați făcut astăzi leneșilor? La școală nu v-ați dus, n-ați învățat nimic. Alergați prin crâng, ba încă-i mai împiedicați și pe alții să lucreze. Duceți-vă mai bine unde

ați fost trimiși și nu uitați că odihna și joaca nu sunt plăcute decât pentru acela care a muncit și a dus până la capăt tot ce a avut de făcut.

Pe copii i-a cuprins rușinea. S-au dus la școală și, cu toate că au ajuns târziu, au fost **sârguincioși** la învățătură.

Vocabular

desiș: pădure tânără foarte deasă, grup de arbuști, de tufe, de buruieni

mesteceni: arbori cu scoarța albă, cu lemnul alb, gălbui sau roșiatic

măiastră: care face totul cu ușurință și cu pricepere; iscusită

pitulice: pasăre mică, cu ciocul ascuțit,

sârguincios: harnic, perseverent

1. Răspunde la întrebări.

- Ce au hotărât cei doi frați?
- Cu ce viețuitoare s-au întâlnit în crâng?
- Ce făceau aceste viețuitoare?
- Ce sfat le-a dat pitulicea copiilor?
- Copiii au ascultat de sfatul acesteia?
- Ce sfat le-ai fi dat celor doi frați, dacă te-ai fi întâlnit cu ei în crâng?

Să exersăm!

1. Găsește însușiri pentru substantivele de mai jos, așa cum reies din text: *gândăcel, albine, iepuraș, pitulice, fructe, copii, codiță, mesteceni, tufe, flori.*

2. Alege varianta corectă.

Povestea „Copiii din crâng” este:

a) o poezie

b) un text narativ

c) un text informativ

3. Identifică, în text, fragmentul care corespunde ideii principale: *Cei doi frați s-au întâlnit cu o pitulice.* Povestește în scris acest fragment.

4. Caută, în text, dialogul dintre copii și pârâu, apoi explică folosirea semnelor de punctuație.

5. Transcrie, din text, enunțurile în care sunt introduse cuvintele *n-ai, să-i, i-au.*

6. Completează un tabel asemănător celui de mai jos, folosind cuvintele: *mestecenii pletoși, gândăcelul auriu, albină pufoasă, locuință măiastră, codiță stufoasă, iepurașul cenușiu, florile albe, fructele gustoase, copiii leneși.*

Substantiv	Adjectiv	Număr	Gen
tufe	verzi	plural	feminin

7. Realizează o scurtă descriere a crângului, folosind substantive și adjective potrivite din text.

8. Formulează într-un enunț mesajul transmis de acest text.

LECTURĂ

Citește basmul popular „*Copiii cu părul de aur*”.

Vulpea și bursucul

după Alexandru Donici

– Da dincotro și unde
Alegi tu așa iute?
Bursucul întâlnind pe vulpe-a întrebat.
– Oh, dragă cumătre, am dat peste **păcat**,
Sunt, iată, chinuită!
Tu știi că eu am fost în slujbă **rânduită**
La o găinărie.
Cu treburile ce-aveam, odihna am lăsat,
Și sănătatea mi-am stricat;
Dar tot eu am fost pe nedrept acuzată,
Că zilnic plecam c-o găină furată.
Tu martor ești și trebuie să spui:
De m-ai văzut cumva, măcar cu vreun pui?
– Nu, dragă cumătră; dar când ne întâlnim

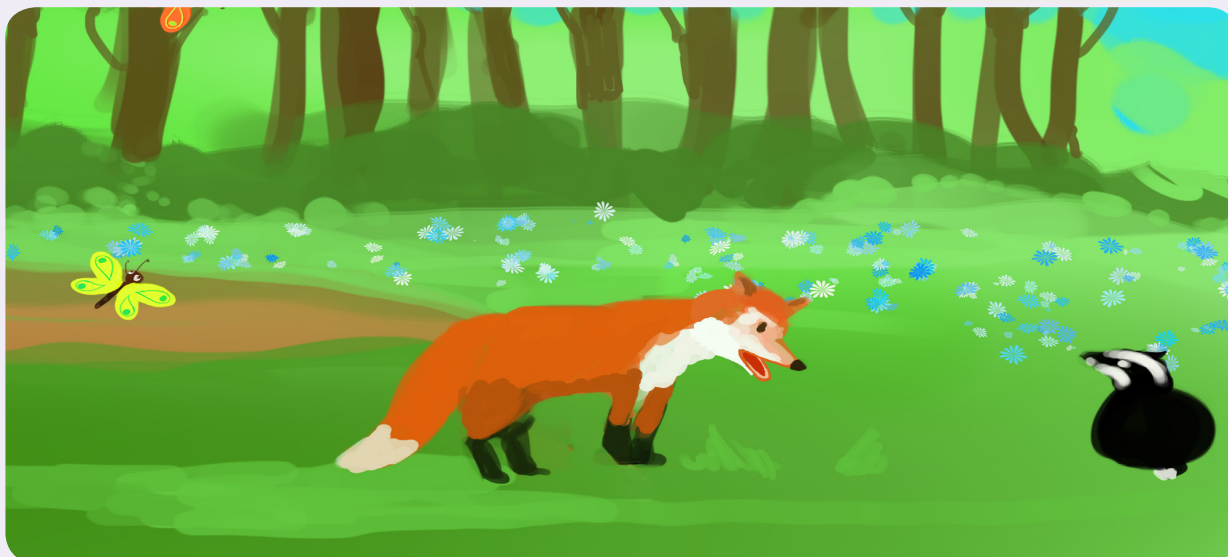
Eu cam adesea te vedeam:
Că tu pe botișor
Aveai și pufușor.

Se-ntâmplă și la noi de vezi
Cum altul, dacă poate, așa se văicărește,
Încât îți vine mai să-l crezi
Că din salariu abia trăiește.
Dar azi trăsură, mâine cai,
De unde oare are bani?
Și de îi faci o socoteală
Pentru venit și cheltuială,
N-ai zice ca bursucul că are pufușor
Pe botișor?

Vocabular

păcat: necaz

rânduită: angajată

Să exersăm!

1. Spune ce părți de vorbire denumesc cuvintele marcate în text:

Vulpea **șireată** povestește bursucului **înțelept** despre necazurile ei. **Ea** crede că **bursucul** o înțelege. **Dumnealui știe** despre cumătra **vulpe** că umblă cu înșelătorii.

2. Răspunde la întrebări.
  - Cu cine s-a întâlnit bursucul?
  - Unde a fost angajată vulpea?
  - De ce era ea supărată?
  - Ce îi cere vulpea bursucului?
  - Ce indicii îl fac pe bursuc să creadă că vulpea este vinovată?
  - Întâlnim și la oameni comportamente asemănătoare cu ale animalelor din text?
3. Identifică pronumele personale din text și scrie numărul și genul fiecăruia.
4. Înlocuiește pronumele personale subliniate cu pronumele personale de politețe și scrie enunțurile obținute.
  - a. „Unde aleargă el așa iute?”
  - b. „Tu martor ești și trebuie să spui.”
5. Trece următoarele verbe de la numărul singular la numărul plural: *alergi, a întrebat, știi, ești, ai văzut, aveai, vezi, crezi, trăiește, are*.
6. Scrie verbe cu același sens pentru următoarele cuvinte: *alergi, să spui, ai văzut, se văicărește*.
7. Scrie verbe cu sens opus pentru următoarele cuvinte: *am stricat, să spui, plecăm, alergi*.
8. Transformă următoarele verbe în substantive: *a întreba, a vedea, a întâlni, a avea, a alerga, a ști, a pleca*.
9. Spune ce părere ai despre vulpe? Dar despre bursuc?
10. Ești de acord cu spusele vulpii sau cu ale bursucului? Argumentează!
11. Citește textul pe roluri.
12. Care este mesajul (învățătura) acestui text?
13. Scrie următoarele propoziții, după model:

N-ai zice ca bursucul că are pufușor pe botișor?

Nu ai zice ca bursucul că are pufușor pe botișor?

N-ai întâlnit-o pe Ioana?

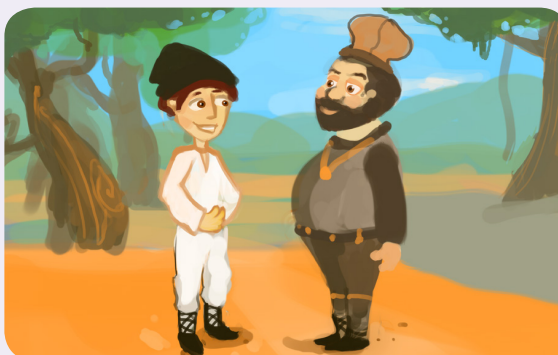
N-ai mai văzut așa ceva.

Să n-ai teamă!

De n-ai fi venit, te căutam eu.

LECTURĂ

Citește povestea populară românească „Boierul și Păcală”.

La cireșe

după Ion Creangă

Odată, vara, pe-aproape de Moși, mă furișez din casă și mă duc, la moș Vasile, fratele tatei cel mai mare, să fur niște cireșe; căci numai la dânsul și în câteva locuri din sat era câte-un cireș văratic, care se cocea de Duminica Mare. Și mă gândesc cum s-o dau, ca să nu mă prindă. Intru mai întâi în casa omului și mă fac a întreba de Ion, să ne ducem la scăldat.

– Nu-i acasă Ion, zise mătușa Mărioara; s-a dus cu moșu-tău Vasile la oraș, s-aducă niște **sumani**.

– Apoi, dar, rămâi sănătoasă, mătușă Mărioară! și-mi pare rău că nu-i vărul Ion acasă, că tare-aș fi avut plăcere să ne scăldăm împreună... Dar în gândul meu: Știi c-am nimerit-o? bine că nu-s acasă!... Și, sărut mâna mătușei, luându-mi ziua bună și ies din casă să mă duc la scăldat, mă furișez și, ajung în cireșul femeii și încep a căra la cireșe în sân, crude, coapte, cum se găseau. Iaca mătușa Mărioara, c-o **jordie** în mână, la tulpina cireșului.

– Dar bine, aici ți-i scăldatul? zise ea, cu ochii **holbați** la mine; coboară-te jos, că te-oi învăța eu!

Dar cum să te cobori, căci jos era prăpădenie! Dacă vede ea și vede că nu mă dau, zvârr! de vreo două-trei ori cu bulgări în mine. Apoi încearcă să urce pe cireș în sus. Mă dau iute pe-o creangă, și odată fac zup! în cânepa, care se întindea de la cireș înainte, până la brâu de înaltă.

Și eu fuga, și ea fuga, până ce dăm cânepa toată la pământ; căci, erau zece-douăsprezece prăjini de cânepă, frumoasă și deasă cum îi peria. Mătușa se încâlcește prin cânepă și cade. Atunci, iute mă răsucesc într-un picior, fac două sărituri mai potrivite, mă azvârl peste gard, de parcă nici nu l-am atins, și-mi pierd urma, ducându-mă acasă și fiind foarte cuminte în ziua aceea...

Pe seară, iaca și moș Vasile, cu **vornicul** și paznicul, strigă pe tata la poartă, îi spun pricina și-l cheamă să vadă ce s-a întâmplat cu cânepa și cireșele... căci, drept vorbind, și moș Vasile era un **cărpănos**, ca și mătușa Mărioara. Vorba ceea: A tunat și i-a adunat. Stricăciunea se făcuse, și vinovatul trebuia să plătească. Vorba ceea: Nu plătește bogatul, ci vinovatul. Așa și tata: a dat amendă pentru mine, și pace bună! Și după ce-a venit el rușinat, mi-a tras o chelfăneală ca aceea, zicând:

– Na! satură-te de cireșe! De-acum să știi că mi-am pierdut încrederea în tine! Oare multe stricăciuni am să mai plătesc eu pe urma ta? Și iaca așa cu cireșele; s-a împlinit vorba mamei, sărmana, iute și degrabă: Că Dumnezeu nu ajută celui care umblă cu furțișag.

Vocabular

suman: țesătură groasă de lână lucrată în casă

jordie: nuia lungă și subțire

holbați: ochii mari

vornic: primar

cărpănos: zgârcit, avar

Răspunde la întrebări.

- De ce se duce Nică la Moș Vasile?
- Ce vrea să afle Nică de la mătușa Mărioara?
- Unde se furișează el?
- Cine apare lângă cireș cu jordia în mână?
- Cum încearcă mătușa să-l dea jos din cireș pe Nică?
- Ce s-a întâmplat cu cânepa din jurul cireșului?
- De cine este pedepsit acesta?

Să exersăm!

1. Înlocuiește cuvintele marcate din propozițiile de mai jos, utilizând cuvintele de la vocabular:
Mătușa Mărioara vine la tulpina cireșului cu o **jordie** în mână.
Moș Vasile era un om **cărpănos**.
Vornicul l-a chemat pe tatăl lui Nică la poartă.

2. Completează următoarea propoziție:

„La cireșe” este un text...

3. Delimitează în text fragmentele corespunzătoare următoarelor idei principale:

- a) Nică se duce la unchiul său, Vasile, cu gândul să fure cireșe.
- b) Băiatul se furișează și ajunge în cireșul din curtea unchiului său.
- c) Mătușa Mărioara îl găsește pe Nică în cireș.
- d) Băiatul scapă de furia mătușii, fugind spre casă prin cânepa femeii.
- e) Tatăl lui Nică plătește stricăciunile și-l pedepsește pe băiat.

4. Povestește textul, urmărind planul de idei.

5. Ce învățătură trage Nică în cele din urmă?

6. Ești de acord cu fapta lui Nică? Motivează-ți răspunsul!

7. Grupează într-un tabel asemănător celui de mai jos părțile de vorbire: *cireșe, sat, dansul, văratic, intru, a întreba, Ion, oraș, vărul, ies, el, încep, tulpina, holbați, ea, vede, bulgări, frumoasă, seară, Vasile, strigă, Marioara, ei, a tunat, stricăciuni, deasă, ajută.*

Substantive	Adjective	Pronume	Verbe

8. Înlocuiește cu verbe corespunzătoare următoarele expresii: *a da de știre, băgăm de seamă, au luat-o la sănătoasa, ați pus la cale, și-a văzut de drum.*

9. Alege forma corectă a cuvintelor.

fiică/ fiică

succes/ suces

înegrit/ înnegrit

fiind/ find

înot/ înnot

ființă/ ființă

coperare/ cooperare

findcă/ fiindcă

alcol/ alcool

aces/ acces

liceie/ licee

era/ iera

10. Desparte în silabe cuvintele: *alee, cooperare, înnegrit, deschide, dezarmat, știință*.

11. Alege forma corectă a cuvintelor evidențiate și transcrie propozițiile.

Nică *sa/ s-a* furișat în cireș.

Părinții *să-i/ săi sau/ s-au* supărat.

Mătușa Mărioara a venit *l-a/ la* cireș cu o jordie.

Tatăl *la/ l-a* muștrat aspru pe Nică.

Nică face parte dintr-un *ne-am/ neam* de oameni gospodari.

Nai/ N-ai înțeles ce *sa/ s-a* întâmplat cu cânepa femeii?

Ion Creangă *nea/ ne-a* dăruit o bogăție de povești.

12. Transcrie textul, completând cu semnele de punctuație potrivite.

„Drumețul nostru nedumerit, zise

Bună ziua om bun

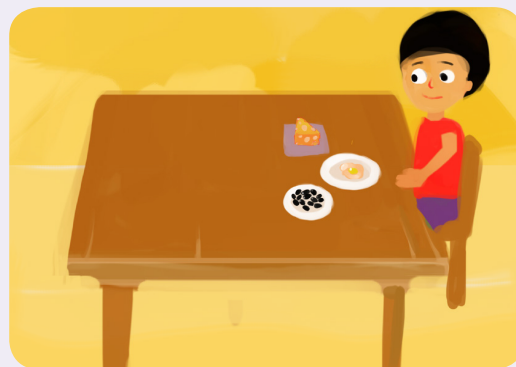
Bună ziua

Dar ce faci aici

Mă trudes de vreo două, trei zile să car pocitul ăsta de soare în bordei ”

(*Prostia omenească* după Ion Creangă)

13. Realizează un text creativ cu titlul „*Vreau să fiu sănătos*” în care să introduci următoarele cuvinte și expresii: *micul dejun, vitamine, curate, fructe aromate, legume gustoase, izvor de sănătate*.

14. Alcătuieste enunțuri cu sensuri diferite ale cuvintelor: *noi, ceas, toc*.

15. Trece cuvintele la numărul celălalt și alcătuieste propoziții cu acestea: *cânți, panere, încrunțat, dumneata, mirifici, ascult*.

16. Scrie un mesaj potrivit pentru conținutul unei cărți poștale, pe care ai dori să o trimiți unui prieten, dacă te-ai afla la mare.

17. Realizează o felicitare, pe care ai putea să o trimiți unui verișor, prin care să îl feliciți pentru rezultatele obținute la învățătură.

18. Redactează un scurt text creativ, de maxim 10 rânduri, cu titlul „O zi de vară”.

LECTURĂ

Citește povestea populară „*Legenda Macilor*”.

Evaluare finală Micul Prinț

după **Antoine de Saint-Exupéry**

– Bună ziua, zise vulpea roșcată.
– Bună ziua, răspuse politicos micul prinț, care se întoarse, dar nu văzu nimic.
– Sunt aici, zise vocea, sub pom, sub măr.
– Cine ești tu? zise micul prinț. Ești foarte drăguță...
– Sunt o vulpe, zise vulpea.
– Vino să te joci cu mine, îmi propuse micul prinț. Sunt așa de trist...

– Nu pot să mă joc cu tine, zise vulpea. Nu sunt **domesticită**.

– Ah! Pardon, zise micul prinț.

Dar după ce se gândi, adăugă:

– Ce înseamnă „domesticită”?

– Tu nu ești de pe aici, spuse vulpea, ce cauți tu?

– Caut oamenii, spuse micul prinț. Ce înseamnă „a domestici”?

– Oamenii, spuse vulpea, au puști și vânează. E foarte neplăcut. Dar cresc și pui de găină. Țsta e singurul lor interes. Tu cauți pui?

– Nu, spuse micul prinț. Eu caut prieteni. Ce înseamnă „a domestici”?

– E un lucru minunat, spuse vulpea. Înseamnă „a crea legături...”

– A crea legături?

– Bineînțeles, spuse vulpea. Tu nu ești deocamdată pentru mine decât un băiețel care se aseamănă perfect cu oricare altul dintr-o sută de mii de băiețel. Și eu nu am nevoie de tine. Și nici tu nu ai nevoie de mine. Eu nu sunt pentru tine decât o vulpe ca o sută de mii altele. Dar dacă tu mă domesticești, vom avea nevoie unul de altul. Tu vei fi pentru mine **unic** în lume. Eu voi fi pentru tine unică pe lume...

1. Răspunde la întrebări.

- Cum vorbește micul prinț cu vulpea?
- De ce o cheamă micul prinț pe vulpe?
- Care este motivul pentru care vulpea consideră că nu se poate juca cu micul prinț?

2. Alege din text trei substantive și precizează felul, numărul și genul acestora.

3. Precizează numărul și genul adjectivelor subliniate în text.

4. Alcătuieste o propoziție în care să introduci: un substantiv propriu; un verb la numărul singular; un pronume personal, genul feminin, numărul plural. Subliniază cuvintele introduse.

5. Redactează conținutul unei felicitări adresată bunicului cu ocazia zilei de naștere.

Vocabular

domesticită: *îmblânzită*

unic: *care nu poate fi asemănat cu nimic; singurul*

	S	B	FB
1	un răspuns corect	două răspunsuri corecte	trei răspunsuri corecte
2	un substantiv analizat corect	două substantive analizate corect	trei substantive analizate corect
3	un adjectiv analizat corect	două adjective analizate corect	trei adjective analizate corect
4	o parte de vorbire	două părți de vorbire	trei părți de vorbire
5	redactează mesajul	redactează mesajul și formula de adresare sau încheiere	redactează conținutul felicitării

Proiect

Realizează un tabel ca cel de mai jos. Completează primele trei rânduri ale tabelului, referindu-te la trei texte preferate, studiate în acest an școlar.

Realizează proiectul propus, pe parcursul vacanței de vară.

De ce să citesc?

Titlul lecturii citite și numele autorului	Informația desprinsă din lectură	La ce-mi folosește informația în viitor?
<i>Greierile și furnica</i> de Alexandru Donici	Oricine trebuie să muncească la timpul potrivit.	Să fiu harnic.
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...

Sugestii pentru lectura de vacanță

Grigore Alexandrescu – *Fabule*

George Coșbuc – *Poezii*

Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*

Mihai Eminescu – *Poezii*

Emil Gârleanu – *Din lumea celor care nu cuvântă*

Cezar Petrescu – *Fram, ursul polar*

Marin Sorescu – *Unde fugim de-acasă*

Radu Tudoran – *Toate pânzele sus*

George Topîrceanu – *Poezii*

Petre Ispirescu – *Basme*

Nikolai Nosov – *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*

Michael Ende – *Jim Năsturel și Luckas, mecanicul de locomotivă*

Roald Dahl – *Fantasticul domn Vulpe*

Gemma Elwin Harris – *Întrebări mari de la cei mici la care răspund niște oameni foarte importanți*

Cuprins

UNITATEA VII - TĂRÂMUL COPILĂRIEI

Sarea în bucate după Petre Ispirescu.....	6
Descrierea unei ființe	7
Comunicarea nonverbală.....	8
Comunicarea prin imagini.....	9
Scrierea corectă a cuvintelor printr-o/ printr-un.....	9
Copii eram noi amândoi de Mihai Eminescu 10	
Descrierea unui obiect pe baza unui plan de întrebări	11
Pronumele. Pronumele personal	12
Numărul pronumelui.....	13
Alice în Țara Minunilor - Balta de lacrimi - fragment după Lewis Carroll.....	14
Pronumele personal de politețe.....	15
Genul pronumelui	16
Pronunțarea și scrierea corectă a pronumelor.....	16
Textul creativ (compunerea) după un plan de întrebări	16
Recapitulare	17
Evaluare	17
Lectură - Fata din dafin - poveste populară.....	18

UNITATEA VIII - SALUTARE, PRIMĂVARĂ!

Rapsodii de primăvară de George Topîrceanu	20
Înțelegerea mesajului poeziei	20
Semne de punctuație	21
Prezentarea unei teme după un plan.....	22
Relatarea unei întâmplări trăite.....	23
Fructul cel mai valoros - poveste populară.....	24
Înțelegerea mesajului textului literar narativ	25
Formularea unei păreri despre personajele povestirii.	26
Exprimarea acordului sau dezacordului față de acțiunile și atitudinile personajelor	26
Formularea unei păreri despre o povestire.....	27
Scrierea corectă a cuvintelor nai/ n-ai.....	27
Degețica după Hans Christian Andersen	28
Verbul.....	29
Numărul verbului	30
Pronunțarea și scrierea corectă a verbelor	30
Textul creativ (compunerea) după un plan de idei	31
Scrierea corectă a cuvintelor săi/ să-i.....	31
Colț Alb după Jack London.....	32
Povestirea scrisă a unui fragment	33

Recapitulare	34
Evaluare	36

UNITATEA IX - LA PAȘTI

La Paști de George Topîrceanu	38
Felicitarea.....	39
Textul creativ cu început dat	40
Textul creativ cu sfârșit dat	40
Textul de informare.....	41
Organizatori grafici	42
Scrierea corectă a cuvintelor va/ v-a	42
Recapitulare	43
Evaluare	44

UNITATEA X - SIMFONIA FLORILOR

Vizită după Ion Luca Caragiale	46
Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare.....	47
Invitația	48
Compunerea unui text creativ în care se introduce dialogul	49
Heidi, fetița munților după Johanna Spyri... 50	
Extragerea unor informații de detaliu din textul literar	51
Povestirea scrisă a unui text de mică întindere după un plan de idei	52
Textul creativ în care se introduc expresii și cuvinte de sprijin.....	53
Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupurile ia, ie, ea, ua, oa, uă	53
Hoinar după Emil Gârleanu	54
Textul literar narativ (actualizare).....	55
Scrierea corectă a cuvintelor care conțin vocale duble.....	56
Scrierea corectă a cuvintelor care conțin consoane duble.....	56
Scrierea corectă a cuvintelor mai/ m-ai	56
Recapitulare - evaluare	56

UNITATEA XI - VARA ȘI BUCURIILE EI

Pinocchio după Carlo Collodi	58
Personaje preferate.....	59
Lectură - Corbul și vulpea de La Fontaine... 60	
Fișa de lectură	61
Recapitulare	62
Evaluare finală	69
Proiect	70
Sugestii pentru lectura de vacanță	71